

Schapen- en geitenrassen

Deel 2

**Vleeschapen
Anglo-Nubisch
Toggenburger
Bonte geit**

Deze brochure wordt u aangeboden door:

Vlaamse overheid
Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling

Kleinvee

Baron Ruzettelaan 1
8310 BRUGGE (ASSEBROEK)

Tel. 050/20 76 91
Fax. 050/20 76 59
E-mail Achiel.Tylleman@lv.vlaanderen.be

Ellipsgebouw – Toren B – Gelijkvloers
Koning Albert II-laan 35, bus 42
1030 BRUSSEL

Tel. 02/552 73 74
Fax. 02/552 73 51
E-mail norbert.vettenburg@lv.vlaanderen.be

Uitgever

Vlaamse overheid
Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling

ELLIPSGEBOUW – 6de verdieping
Koning Albert II-laan 35, bus 40

1030 BRUSSEL

Website: www.vlaanderen.be/landbouw (rubriek “Documentatie / Publicaties”)

Inhoudstafel

Deel 2

1	Inleiding	105
2	Gemeten en lineair beoordeelde kenmerken	107
3	Situering van de metingen op het schaap	109
4	Voorstelling van de lineaire beoordeling	111
5	Aantal gemeten en beoordeelde dieren	113
6	Fiche per ras	115
6.1	Bleu du Maine	117
6.2	Hampshire	125
6.3	Suffolk	133
6.4	Texel	141
6.5	Île-de France	149
6.6	Onderlinge situering van de oaien van vleeschapenrassen	151
6.6.1	Naar gemiddelde maten en gewicht	151
6.6.2	Naar gemiddelde score van lineaire beoordelingen	151
6.7	Anglo-Nubisch	153
6.8	Toggenburger	159
6.9	Bonte geit	165
7	Zoötechnische gebreken	167
8	Literatuurlijst	169
9	Relevante adressen	171
10	Lijst van figuren, foto's, lijsten en tabellen	173
10.1	Tabellen	173
10.2	Figuren	179
10.3	Foto's	186
10.4	Lijsten	187
11	Contactpersonen van de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling die betrokken zijn bij voorlichtingsactiviteiten	189

1 Inleiding

In de brochure 44 “Schapen- en geitenrassen, deel 1: bedreigde rassen” is foktechnische informatie gegeven over de met uitsterven bedreigde schapen- en geitenrassen waarvoor de [Vlaamse overheid](#) aan de eigenaars van deze dieren onder bepaalde voorwaarden een subsidie kan geven.

De betreffende rassen zijn: Ardense voskop, Entre-Sambre-Et-Meuse schaaap, Houtlandschaaap, Kempens schaaap, Lakens schaaap, Mergellandschaaap, Vlaams Kuddeschaaap, Vlaams schaaap, Belgisch melkschaaap, Belgische hertegeit en het Wit geitenras.

Om een overzicht te hebben van de maten en de resultaten van de lineaire beoordeling van alle in België erkende schapen- en geitenrassen worden in deze brochure de vleesrassen Bleu du Maine, Hampshire, Île-de-France, Suffolk, Texel en de geitenrassen Anglo-Nubisch, Toggenburger en Bonte geit besproken waarbij in een fiche een beschrijving van het ras wordt gegeven evenals voor de ooien (geiten) en rammen (bokken) afzonderlijk de gemiddelde maten per leeftijdsgroep, de gemiddelde beoordeling en frequentiediagrammen van maten en lineair beoordeelde kenmerken. Omdat van de rassen Île-de-France en Bonte geit geen dieren zijn gemeten en lineair beoordeeld, wordt alleen een foto en een beschrijving gegeven.

De vier zopas erkende rassen zijnde de Blauwe Texelaar, de Swifter, de Rouge de l'Ouest, en de Zwartbles zullen in een volgende uitgave van deze brochure opgenomen worden.

De vereiste basisinformatie werd ons ter beschikking gesteld door de verantwoordelijke organisaties, namelijk het Nationaal verbond van geiten- en melkschapenfokkers vzw voor de rassen Anglo-Nubisch, Toggenburger en Bonte geit en de Vlaamse schapenhouderij voor de vleesrassen. Voor de voornoemde twee geitenrassen is informatie gebruikt van kwekers uit Vlaanderen en Wallonië, voor de vleeschapen is de informatie beperkt tot schapen van Vlaamse fokkers.

Zoals reeds vermeld in de inleiding van brochure 44 wordt de literatuurlijst en de lijst van tabellen, figuren, foto's, en lijsten met betrekking tot deel 1 en deel 2 in deze brochure opgenomen.

Met dank aan de hierna vermelde personen en organisaties voor de medewerking:

De fokkers
vzw Stichting Levend Erfgoed
Nationaal Verbond van Geiten- en Melkschapenfokkers vzw
Nationale Vereniging van kwekers van vleeschapen vzw
Vlaamse Schapenhouderij
KUL-FL&TBW, Centrum voor Huisdierengenetica en –selectie
De keurders van de lineaire beoordeling
Toenmalige Ministerie van Middenstand en Landbouw, Dienst Fokkerij en Vlees

Eerste druk : Augustus 2002

**A. Tylleman
N. Vettenburg
H. Pauwels**

Aangepaste versie : Maart 2006

Layout, eindafwerking en contactpersoon bestelling van brochures:

Carine Van Eeckhoudt

[Vlaamse overheid](#)

[Departement Landbouw en Visserij](#)

[Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling](#)

Tel: 02/552 79 01

Fax: 02/552 78 71

E-mail: carine.vaneeckhoudt@lv.vlaanderen.be

Aansprakelijkheidsbeperking

Deze brochure werd door het Vlaams Gewest met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze brochure. De gebruiker van deze brochure ziet af van elke klacht tegen het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze brochure beschikbaar gestelde informatie. In geen geval zal het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze brochure beschikbaar gestelde informatie.

De informatie uit deze uitgave mag worden overgenomen mits bronvermelding.

2 Gemeten en lineair beoordeelde kenmerken

Lijst 4 Gemeten en lineair beoordeelde kenmerken

SCHAPEN

MELKSCHAAP - GEITEN

Gewicht en maten

Gewicht (gewogen)

Schofthoogte (aangeduid met 'A' in figuur 50, blz. 109)

Lengte (aangeduid met 'E' in figuur 50, blz. 109)

Zadelbreedte (aangeduid met 'D' in figuur 50, blz. 109)

Borstdiepte (aangeduid met 'B' in figuur 50, blz. 109)

Borstomtrek (aangeduid met 'C' in figuur 50, blz. 109)

Pijpbeenomtrek (aangeduid met 'F' in figuur 50, blz. 109)

Schofthoogte

Lengte

Bekkenbreedte

Borstdiepte

Borstomtrek

Lineair beoordeelde kenmerken

Vel fijnheid

Vetheidsgraad

Staart fijnheid

Staartinplanting (facultatief)

Staarthoogte

Kruisligging (helling van het kruis)

Ronding van de bout in profiel

Ronding van de bout in achteraanzicht

Boutdiepte

Ruglijn

Standen voorbenen in vooraanzicht

Standen voorbenen in profiel

Standen achterbenen in achteraanzicht

achter

Standen achterbenen in profiel

profiel

Zoötechnische gebreken (zie figuur 51, blz. 111)

Afwijkingen t.o.v. de raskenmerken (een opsomming op volgende bladzijde)

Toegevoegde informatie

Leeftijd bij beoordeling (in dagen)

Verhouding schofthoogte/lengte

Bijkomende lineair beoordeelde kenmerken bij melkschapen en geiten

Vooruier

Achteruier aanhechting

Vorm uierbodern

Symmetrie van de uier

Stand spenen vooraanzicht

Stand spenen in profiel

Ontwikkeling achteruier

Vetheidsgraad

Kruisligging

Ruglijn

Standen voorbenen voor

Standen voorbenen profiel

Standen achterbenen

Standen achterbenen

De keuring van elk schaap of elke geit gebeurt aan de hand van een procedure waarbij:

- het dier gewogen wordt (alleen bij vleeschapen),
- een aantal kenmerken van het dier gemeten worden (hoofdstuk 4),
- een aantal andere kenmerken lineair beoordeeld worden op een schaal van 1 naar 9, waarbij 1 en 9 de uiterste verschijningsvormen zijn van het betreffende kenmerk; bijvoorbeeld inzake de helling van het kruis staat 1 voor horizontaal en 9 voor zeer hellend. Voor de drie beoordelingen van de bout (ronding in profiel, ronding in achteraanzicht, diepte) wordt ook met $\frac{1}{2}$ punten gewerkt zodat een code van 1,5 kan voorkomen. Een hogere of lagere code voor een kenmerk staat niet altijd voor beter of slechter. Voor de standen bijvoorbeeld moet gestreefd worden naar een code 5 (=correct). Een lagere code betekent X-benig voor de voorbenen of onderstandig voor de achterbenen, een hogere code O-benig voor de voorbenen of steil voor de achterbenen. Voor de parameters van de bout is de beste code deze die beantwoordt aan de standaard van het ras. Aldus zal een code 5 (= gemiddeld) voor sommige vleeschapen als te laag beschouwd worden en voor melkschapen als te hoog.

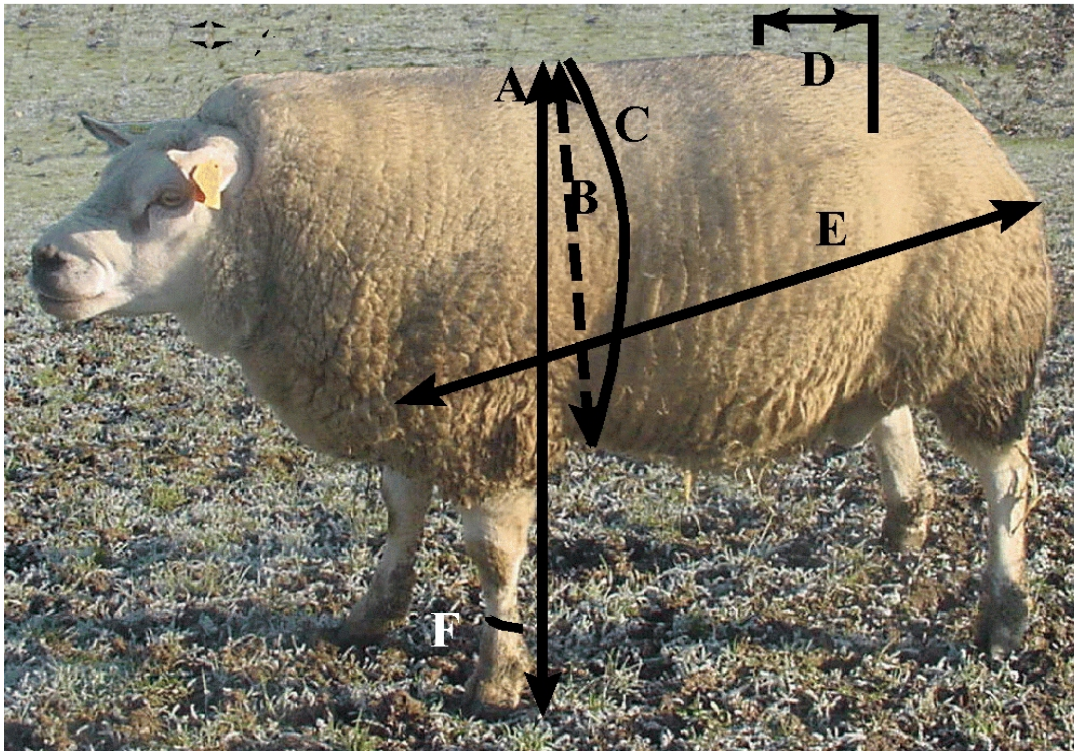
Deze keuringsprocedure is opgesteld door de Dienst Fokkerij en Vlees van het toenmalige federale Ministerie van Middenstand en Landbouw en wordt gebruikt door alle schapenstamboeken. Een gebruiksaanwijzing voor de metingen wordt gegeven in hoofdstuk 4 'Situering van de metingen op het schaap' en voor de lineaire beoordeling in hoofdstuk 5 'Voorstelling van de lineaire beoordeling'.

Voor de beoordeling van schapen en geiten worden wel aan het fokdoel (vleesproductie versus melkproductie) aangepaste karakteristieken gemeten en beoordeeld, zoals blijkt uit lijst 4 en uit de figuren 51 en 52.

Voor melkschaap en geiten worden geen karakteristieken beoordeeld die betrekking hebben op de gespierdheid zoals de ronding van de bout en de boutdiepte. Anderzijds worden wel kenmerken beoordeeld die verband houden met de melkproductie en de melkbaarheid zoals de vorm, de ontwikkeling en de symmetrie van delen van de uier en de stand van de spenen.

3 Situering van de metingen op het schaap

Voor het opmeten van de maten van schapen zijn ter bevordering van de uniformiteit duidelijke afspraken gemaakt. In figuur 50 is schematisch weergegeven hoe een bepaalde maat moet genomen worden.

Figuur 50 Situering van de maten op een schaap

- A Schofthoogte
- B Borstdiepte
- C Borstomtrek
- D Zadelbreedte
- E Lengte
- F Pijpbeenomtrek

Bij geiten wordt de bekkenbreedte gemeten in plaats van de zadelbreedte. Onder bekkenbreedte wordt verstaan de afstand tussen de meest uitstekende punten van het bekken.

4 Voorstelling van de lineaire beoordeling

FICHE VOOR METINGEN EN LINEAIRE BEOORDELINGEN - VLEESSCHAPEN : GEBRUIKSAANWIJZING

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS		zoötechnische gebreken : code								
Identificatienummer: stamboeknummer van het dier (tatoeage / oormerk) Geslacht: V = vrouwelijk dier; M = mannelijk dier Geboortedatum: facultatief indien het dier in de databank al gekend is Gelammerd: X voor een gelammerde ooi op de dag van evaluatie; O voor een niet-gelammerde ooi		1. varkensbek 2. snoekbek 3. groenkauwer 4. ongelijke teelballen 5. ontbreken van een teelbal 6. lijfbieden 7. keizersnede 8A. lichte onregelmatige gang 8B. zware onregelmatige gang 8C. zeer zware onregelmatige gang 9. ander zoötechnisch gebrek								
METINGEN										
Gewicht: het dier wordt met een minimum nauwkeurigheid van 1 kilo gewogen Schofthoogte: verticale afstand tussen de grond (vloer) en de schoft, in cm Lengte: horizontale afstand tussen de schouderpunt en de zetbeenpunt, in cm Zadelbreedte: gemeten dwarsafstand voor de heuppunten, in cm Borstdiepte: verticale afstand tussen de schoft en de borstbeenbasis, in cm Borstomtrek: gemeten omtrek net achter de voorpoten, in cm Pijpbeenomtrek: gemeten omtrek op de dunste plaats van het voorpijbeen, in cm										
LINEAIRE BEOORDELINGEN										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Velfijnheid (aan de bil)		zeer fijn	fijn		gemiddeld		dik		zeer dik	
Vetheidsgraad		zeer mager	mager		gemiddeld		vet		zeer vet	
Staart	- fijnheid (aan aanzet)	zeer fijn	fijn		gemiddeld		dik		zeer dik	
	- inplanting	erg verzonken 	verzonken 		gemiddeld 		verheven 		erg verheven 	
	- hoogte	zeer laag 	laag 		gemiddeld 		hoog 		zeer hoog 	
Kruisligging		horizontaal 	licht hellend 		gemidd. hellend 		hellend 		zeer hellend 	
Bout (*)	- ronding, in profiel	zeer plat 	plat 		gemiddeld 		rond 		zeer rond 	
	- ronding in achteraanzicht	zeer plat 	plat 		gemiddeld 		rond 		zeer rond 	
	- diepte	zeer diep uitgesneden 	diep uitgesneden 		gemiddeld uitgesneden 		bijna vol 		vol 	
(*) voor de beoordelingen van de bout wordt met 1/2 punten gewerkt										
Ruglijn		erge zadelrug 	zadelrug 		horizontaal 		gebocheld 		zeer gebocheld 	
Standen	- vooraanzicht	zeer X-benig 	X-benig 		correct 		O-benig 		zeer O-benig 	
	- voorbenen	zeer onderstandig 	onderstandig 		correct 		steil 		zeer steil 	
	- profiel									
	- vooraanzicht	zeer X-benig 	X-benig 		correct 		O-benig 		zeer O-benig 	
	- achterbenen	zeer onderstandig 	onderstandig 		correct 		steil 		zeer steil 	
	- profiel									

Figuur 51 Betekenis van de codes van de lineaire beoordeling van schapen

MINISTERIE VAN LANDBOUW ----- DIENST FOKKERIJ EN VLEES		Informatiefiche bij de lineaire keuring				
NATIONAAL VERBOND VAN GEITEN- EN MELKSCHAPENFOKKERS vzw						
	1	3	5	7	9	
Vooruier	Zeer kort 	Kort 	Gemiddeld 	Lang 	Zeer lang 	
Achteruier-aanhechting	Laag / Nauw 		Gemiddeld 	Hoog / Breed 		
Diepte uier	Zeer ondiep 	Ondiep 	Gemiddeld 	Diep 	Zeer diep 	
Vorm van de uierbodem	Zeer gedeeld 	Gedeeld 	Licht gedeeld 	Rond 	Zeer rond 	
Symmetrie (kwartieren en spenen)	Zeer erg 	Erg 	Licht 	Zeer licht 	Symmetrisch 	
Schuinstand van de spenen Vooraanzicht	Zeer open 	Open 	Recht 	Naar binnen 	Sterk naar binnen 	
Profiel	Schuin > 40 	Schuin 35-30 	Schuin 25-20 	Schuin 15-10 	Schuin < 5 	
Ontwikkeling achteruier	Zeer licht 	Licht 	Gemiddeld 	Ontwikkeld 	Zeer ontwikkeld 	
Ruglijn	Zeer gebocheld 	Gebocheld 	Horizontaal 	Zadelrua 	Erge zadelrug 	
Kruisligging	Zeer hellend > 40 	Hellend 35-30 	Gem. hel. 25-20 	Licht hel. 15-10 	Horizontaal < 5 	
Voorbenen	Vooraanzicht	Zeer X-benig 	X-benig 	Correct 	O-benig 	Zeer O-benig
	Profiel	Zw. Onderstand 	Onderstand 	Correct 	Steil 	Zeer steil
Achterbenen	Vooraanzicht	Zeer X-benig 	X-benig 	Correct 	O-benig 	Zeer O-benig
	Profiel	Zw. Onderstand 	Onderstand 	Correct 	Steil 	Zeer steil
Vetheidsgraad	Zeer mager 	Mager 	Gemiddeld 	Vet 	Zeer vet 	

wvm- 14-8-01

Figuur 52 Betekenis van de codes van de lineaire beoordelingen van het melkschaap en de geit

5 Aantal gemeten en beoordeelde dieren

Tabel 42 Aantal bedrijven met oaien/geiten en rammen/bokken per ras

Ras	Aantal bedrijven met		Aantal oaien	Aantal rammen
	oaien	rammen		
Bleu du Maine	48	36	310	83
Hampshire	14	9	53	15
Suffolk	83	36	381	75
Texel	155	160	2163	507
Ras	Aantal bedrijven met		Aantal geiten	Aantal bokken
	Geiten	bokken		
Anglo Nubisch	92	45	420	115
Toggenburger	100	51	366	93

De maten en lineaire beoordelingen van de vleeschapen worden opgenomen door de keurders (lineaire beoordelaars) onder de verantwoordelijkheid van de “Vlaamse Schapenhouderij” en dit volgens de regels van de genetische commissie waarin de betrokken stamboeken vertegenwoordigd zijn. Voor de geiten gebeurt de meting en beoordeling onder de verantwoordelijkheid van het “Nationaal verbond van Geiten- en Melkschapenfokkers vzw”. De database van deze keuringsgegevens wordt beheerd door het Centrum voor Huisdierengenetica en –selectie van de KULeuven. In deze brochure is voor de vleeschapen informatie gebruikt van alle in de periode 1996 tot 2001 gekeurde oaien en rammen.

Bij de met uitsterven bedreigde schapenrassen werd pas in 2000 gestart met het keuren (meten en lineair beoordelen) van de dieren. Alle op het bedrijf aanwezige dieren die min of meer aan de standaard van het ras beantwoordden, werden gemeten.

Het was dus mogelijk en zinvol berekeningen te maken nopens het gemiddeld aantal schapen per bedrijf en het gemiddeld aantal oaien per ras.

Voor de vleeschapen hebben we in 1996 reeds te maken met een continu proces waarbij elk jaar alleen de jongere dieren als fokdier (\pm 18 maand oud) voor keuring worden aangeboden. Het heeft dan ook weinig zin gemiddelden zoals oaien per bedrijf en oaien per ram te berekenen.

6 Fiche per ras

Hierna wordt van de vleesrassen in een fiche relevante informatie gegeven over de volgende thema's, waarbij het cijfer na de uitleg verwijst naar de pagina van de fiche:

Foto van een rastypische ooi	1
Beschrijving en karakteristieken van het ras	1
Evolutie van enkele maten van ooiën in functie van de leeftijd	1
Gemiddelde maten van de ooiën i.f.v. de leeftijd	2
Gemiddeld resultaat van de lineair beoordeelde kenmerken van ooiën	2
Frequentiediagrammen van maten van ooiën	3
Frequentiediagrammen van de lineaire beoordeling bij ooiën	4
Gemiddelde maten en lineaire beoordeling van rammen	5
Frequentiediagrammen van de maten van rammen	6
Frequentiediagrammen van lineaire beoordelingen bij rammen	7

Voor de twee geitenrassen wordt in een fiche kenmerkende informatie over de volgende thema's gegeven, waarbij het cijfer na de uitleg verwijst naar de pagina van de fiche:

Foto van een rastypische ooi	1
Beschrijving en karakteristieken van het ras	1
Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep	1
Evolutie van sommige maten bij geiten per leeftijdsgroep	2
Gemiddeld resultaat van de lineaire beoordeling van geiten	2
Frequentiediagrammen van de maten van geiten per leeftijdsgroep	3
Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij geiten	4
Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep	5
Evolutie van enkele maten in functie van leeftijd van deze rassen	5
Gemiddeld resultaat van de lineaire beoordeling van bokken	5
Frequentiediagrammen van maten en lineair beoordeelde kenmerken bij bokken	6

Omdat er voor de met uitsterven bedreigde schapen- en geitenrassen niet altijd een foto van een ram beschikbaar was van elk ras en om de uniformiteit van de 2 brochures te behouden wordt ook van de vleeschapen en de Anglo Nubisch en Toggenburger geit alleen een foto van een ooi gegeven. De beschrijving en de karakteristieken van het ras zijn ons ter beschikking gesteld door het verantwoordelijke stamboek. In de fokkerij en selectie wordt geen gebruik gemaakt van expliciete standaardmaten.

Ook indien het aantal rammen (bokken) per leeftijdsgroep beperkt is, toch worden van deze groepen gemiddelden berekend voor gewicht, maten en lineaire beoordeling. In de tabel betreffende de lineair beoordeelde kenmerken worden per kenmerk 4 informaties gegeven: het aantal voor dat kenmerk beoordeelde dieren, de gemiddelde score, de standaardafwijking en een beknopte beschrijving van de gemiddelde score. De standaardafwijking is een maat voor de spreiding van de waarnemingen van een kenmerk rond het gemiddelde. Hoe kleiner de standaardafwijking, des te meer dieren hebben voor dat kenmerk een waarde rond het gemiddelde, dus des te uniformer is dit ras voor dat kenmerk. Normaal gezien bevinden zich 67 % van de waarnemingen in het interval gemiddelde $- 1 \times$ de standaardafwijking en gemiddelde $+ 1 \times$ de standaardafwijking en 95 % in het interval gemiddelde $+ 2 \times$ de standaardafwijking en gemiddelde $- 2 \times$ de standaardafwijking.

De frequentiediagrammen geven eveneens een duidelijk visueel beeld van de eventueel aanwezige variatie voor dat kenmerk.

Hierna volgen enkele voorbeelden om de variatie rond het gemiddelde te illustreren. De uitleg steunt op de stand van de voorbenen in vooraanzicht (= 3,78) en de bijbehorende standaardafwijking (= 1,01) van de Bleu du Maine (zie tabel 44, blz. 118).

67 % van de oaien van dit ras bevinden zich in het interval 2,77 ($3,78 - 1,01$) tot 4,79 ($3,78 + 1,01$) en 95 % in het interval 1,76 [$3,78 - (2 \times 1,01)$] tot 5,80 [$(3,78 + (2 \times 1,01))$].

De aantallen in de tabellen betreffende het gewicht en de maten van oaien naar leeftijdsgroep in de fiche duiden er op dat het gemiddelde berekend is op het aangegeven aantal schapen of op een aantal schapen gelegen tussen de beide aantallen.

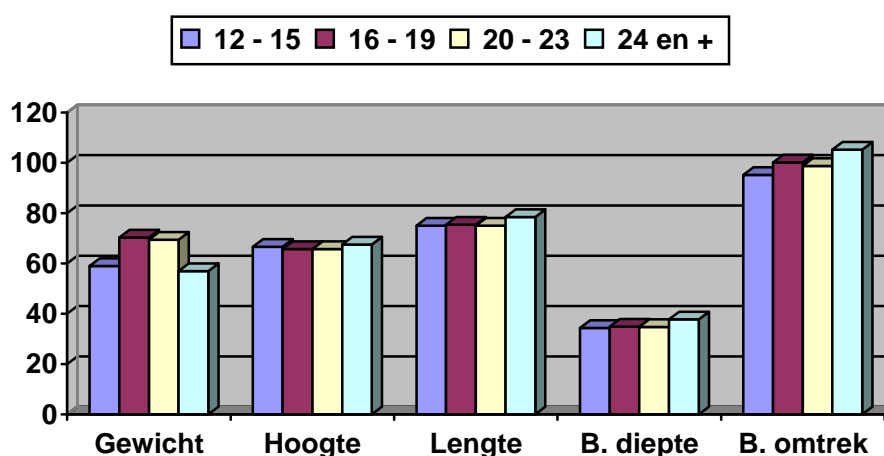
6.1 Bleu du Maine – 1

Foto 12

Beschrijving en karakteristieken van het ras

De Bleu du Maine is van Franse origine. De kop en poten zijn donker blauw en ongewold. Het is een vruchtbaar ras met weinig geboorteproblemen. De Bleu du Maine is een ruim ontwikkeld schaap met een sterk groeivermogen. De gespierdheid, vooral van de dij is eerder matig. De vruchtbaarheid en de groeikracht maakt dit ras in kruisingen geschikt als moederschaap voor de productie van slachtlammers. Het heeft t.o.v. andere rassen meer hokbeschutting nodig.

Figuur 53 Evolutie van enkele maten van ooien in functie van de leeftijdsgroep (maanden)

Bleu du Maine - 2

Gemiddelde maten en gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van oaien

Tabel 43 Gemiddelde maten van oaien per leeftijdsgroep

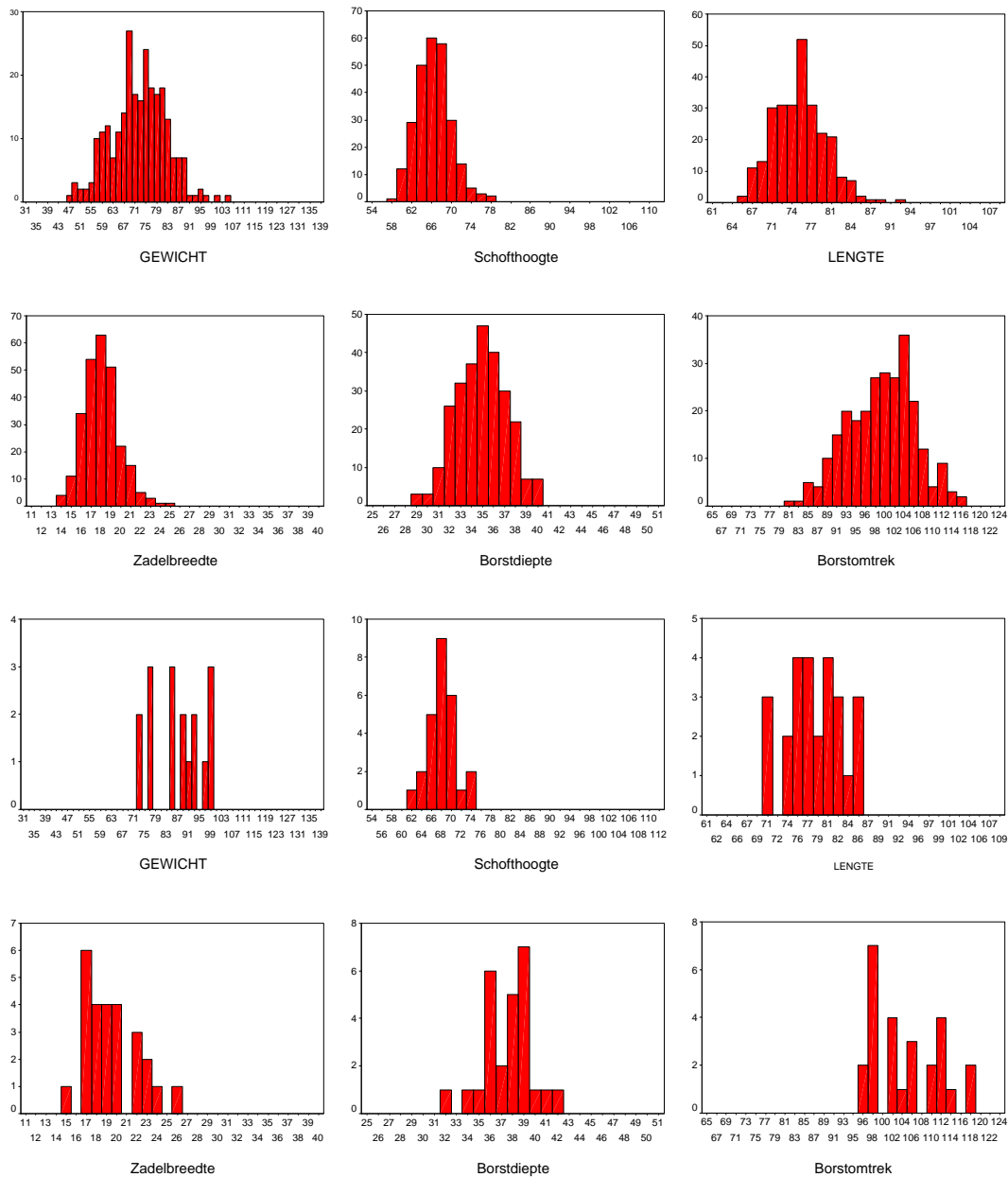
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal oaien	16	228	20	264	26
Gewicht	59,0	70,3	69,4	69,6	56,9
Schofthoogte	66,6	65,7	65,7	65,8	67,5
Lengte	75,0	75,4	75,0	75,4	78,4
Zadelbreedte	17,5	18,0	18,4	18,0	19,4
Borstdiepte	34,3	34,8	34,7	34,8	37,7
Borstomtrek	95,2	100,2	98,8	99,8	105,3
Pijpbeenomtrek	8,7	8,8	8,6	8,8	8,8
Leeftijd (dagen)	474	571	636	570	1 011
Verhouding schofthoogte/lengte	0,89	0,87	0,88	0,87	0,86

Tabel 44 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van oaien

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	310	2,80	1,08	fijn
Vetheidsgraad	310	3,86	1,47	mager
Staartfijnheid	308	3,84	1,47	fijn
Staartinplanting	146	3,10	0,82	verzonken
Staarthoogte	310	4,50	1,83	gemiddeld
Kruisligging	310	4,01	1,56	licht tot gemiddeld hellend
Ronding bout in profiel	310	2,76	1,22	plat
Ronding bout achteraanzicht	310	2,79	1,45	plat
Boutdiepte	138	2,82	1,24	diep uitgesneden
Ruglijn	310	3,62	1,14	lichte zadelrug
Stand voorbenen vooraanzicht	310	3,78	1,01	X-benig
Stand voorbenen profiel	310	3,85	1,02	licht onderstandig
Stand achterbenen achteraanzicht	309	3,70	1,13	X-benig
Stand achterbenen profiel	309	3,79	1,06	licht onderstandig

Bleu du Maine - 3

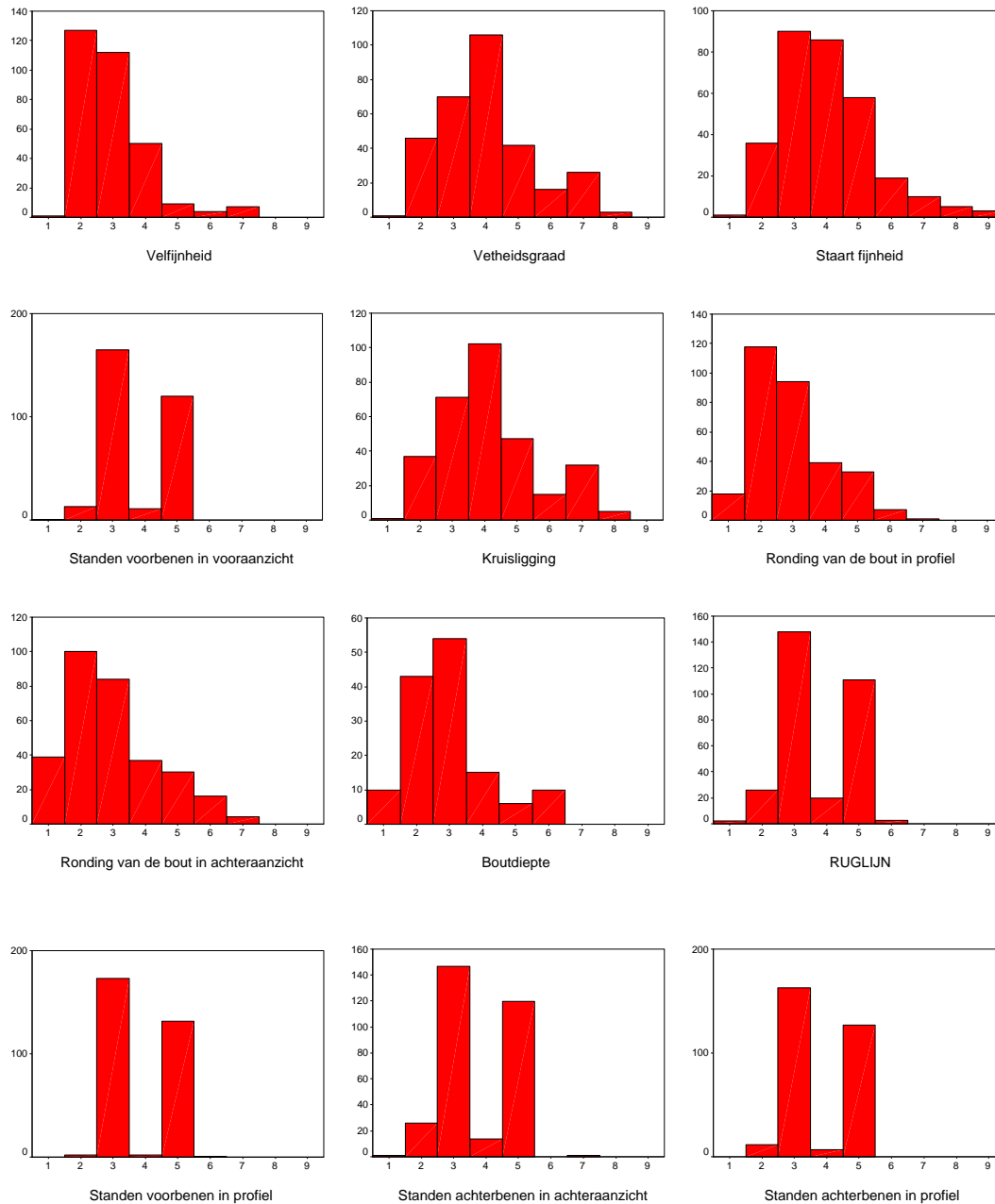
Frequentiediagrammen bij maten bij oaien

Figuur 54 Frequentiediagrammen van de maten van oaien in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Bleu du Maine – 4

Frequentiediagrammen van de lineaire beoordeling bij ooien

Figuur 55 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij ooien

Bleu du Maine - 5**Gemiddelde maten en resultaat van lineaire beoordelingen van rammen****Tabel 45 Gemiddelde maten van rammen per leeftijdsgroep**

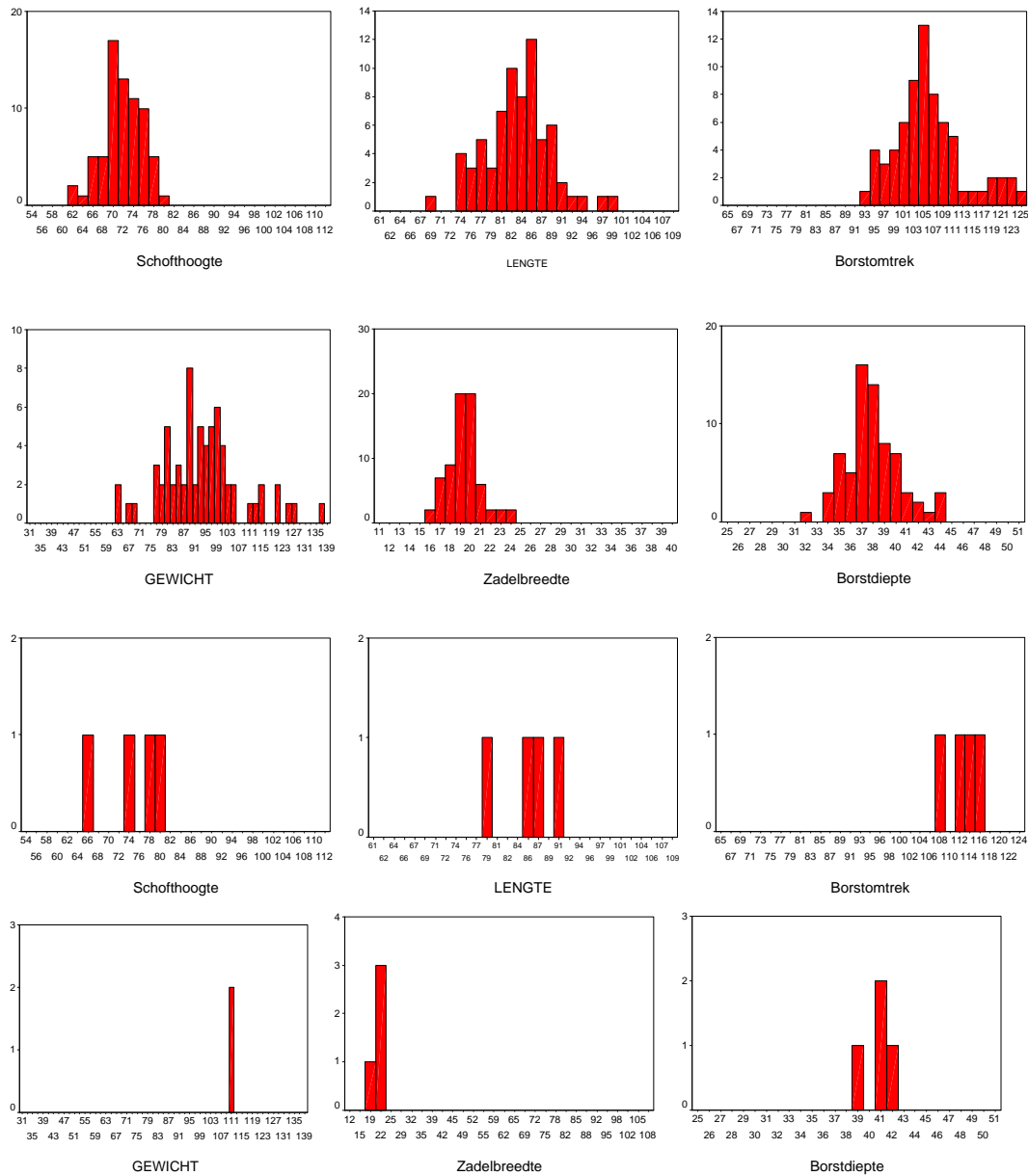
	Leeftijdsgroep (maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal rammen	10-11	52-53	6	68-70	2-4
Gewicht	81,4	94,9	102,5	93,6	110,2
Schofthoogte	68,7	71,4	74,6	71,2	73,9
Lengte	80,2	84,3	84,0	83,6	85,4
Zadelbreedte	18,9	19,2	20,7	19,3	20,8
Borstdiepte	37,0	38,0	38,3	37,8	41,0
Borstomtrek	101,0	106,7	109,5	106,0	113,5
Pijpbeenomtrek	10,3	9,9	9,8	10,0	9,8
Leeftijd (dagen)	446	554	640	545	927
Verhouding schofthoogte/lengte	0,86	0,85	0,89	0,85	0,87

Tabel 46 Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	82	3,06	1,16	fijn
Vetheidsgraad	82	3,59	1,21	mager
Staartfijnheid	77	3,86	1,30	fijn
Staartinplanting	42	2,94	0,91	verzonken
Staarthoogte	79	4,51	1,65	gemiddeld
Kruisligging	82	3,49	1,91	licht hellend
Ronding bout in profiel	82	2,81	1,16	plat
Ronding bout in achteraanzicht	82	2,92	1,40	plat
Boutdiepte	30	3,28	1,46	diep uitgesneden
Ruglijn	82	3,37	1,27	zadelrug
Stand voorbenen in vooraanzicht	82	3,63	1,00	X-benig
Stand voorbenen in profiel	82	3,63	1,06	licht onderstandig
Stand achterbenen achteraanzicht	82	3,67	1,08	X-benig
Stand achterbenen in profiel	82	3,60	1,09	licht onderstandig

Bleu du Maine - 6

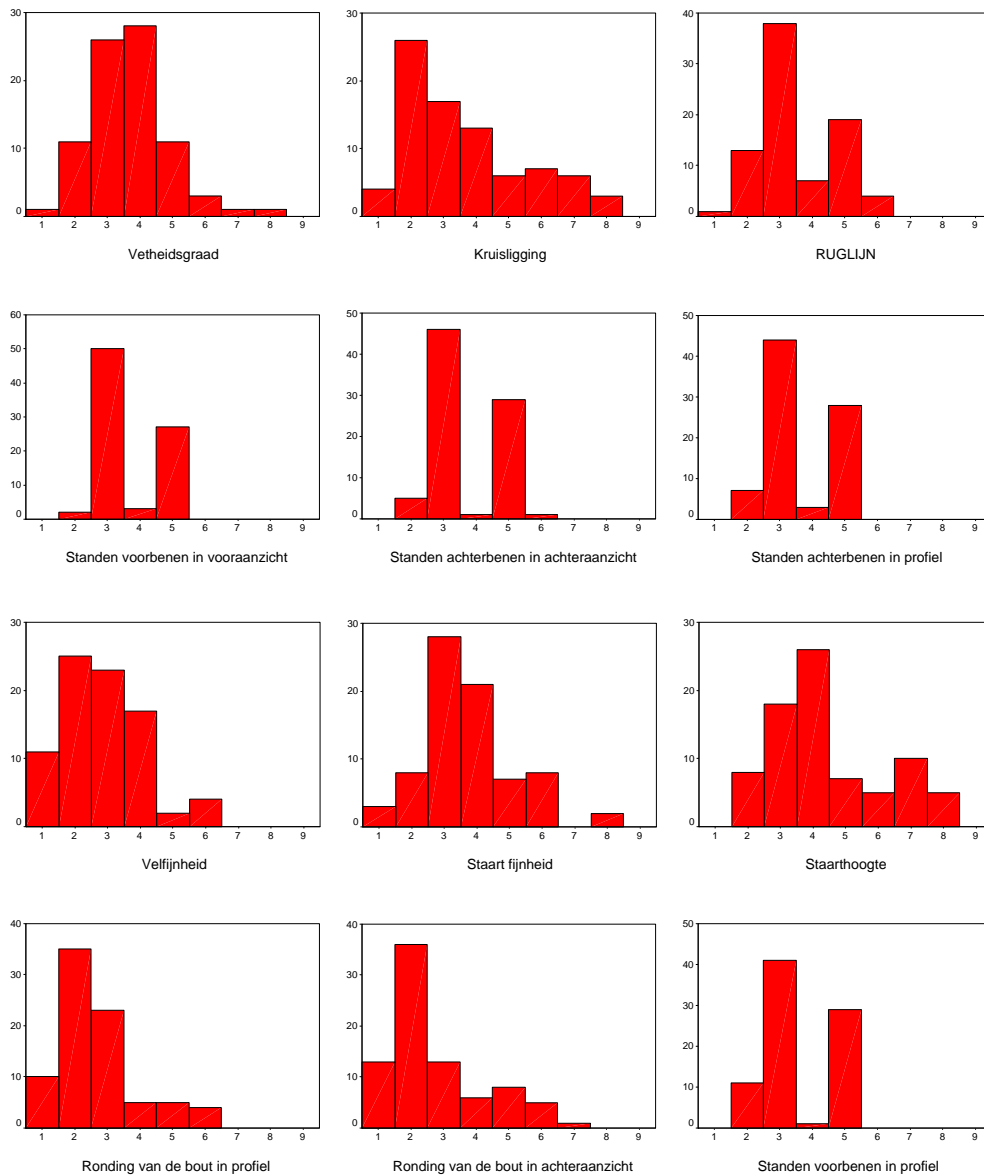
Frequentiediagrammen van maten bij rammen

Figuur 56 Frequentiediagrammen van enkele maten van rammen in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Bleu du Maine – 7

Frequentiediagrammen van lineair beoordeelde kenmerken bij rammen

Figuur 57 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen

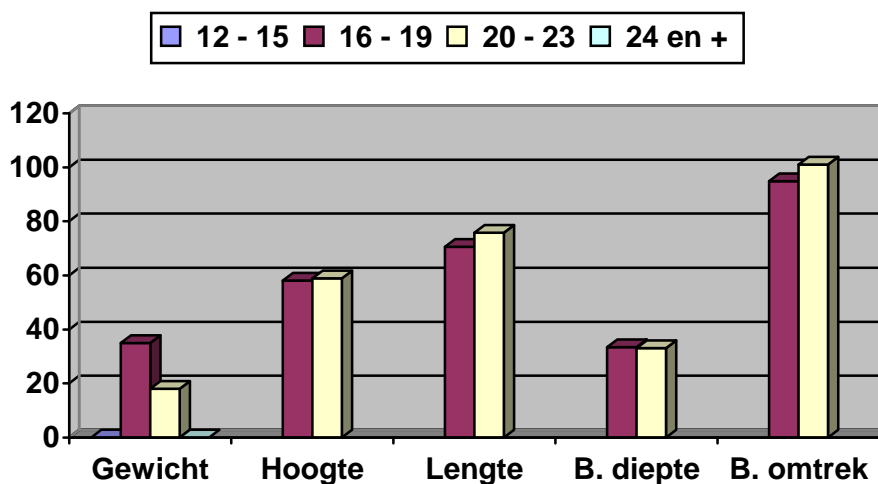
6.2 Hampshire - 1

Foto 13

Beschrijving en karakteristieken van het ras

De Hampshire Down is uit Groot-Brittannië afkomstig. Typisch zijn de bewolde kop en de zwarte oren en poten. Dit ras is net als de Suffolk bijzonder geschikt voor de productie van paaslammeren. De vruchtbaarheid is matig en de kans op vervetting groot. Hampshire Down is vroegrijper dan Texel, het heeft een hoge groei, is robuust en sober, soms is hulp nodig bij het lammeren.

Figuur 58 Evolutie van enkele maten van oaien in functie van de leeftijdsgroep

Hampshire - 2

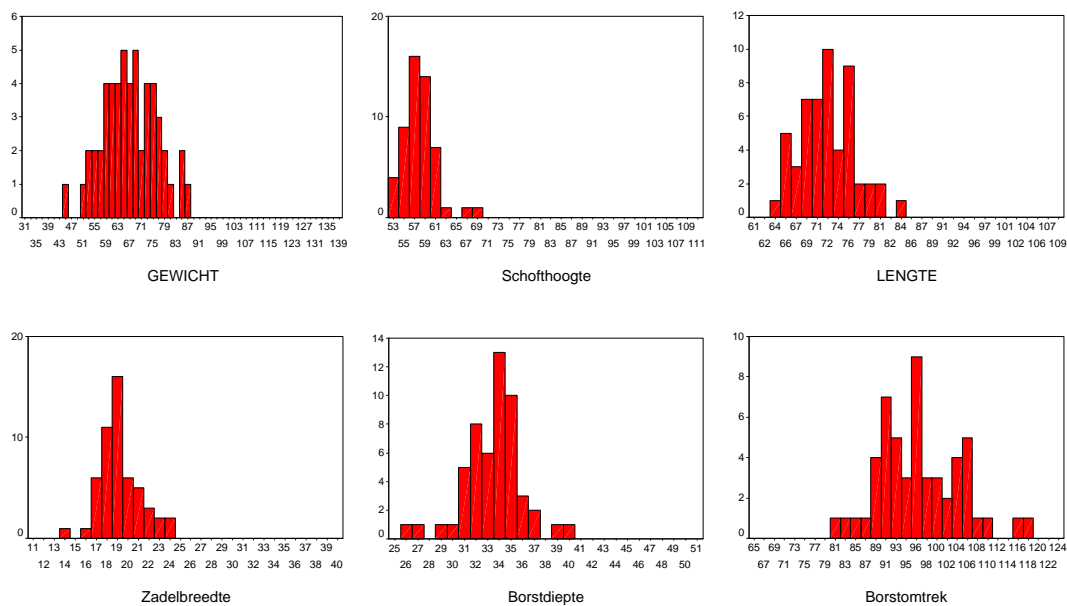
Gemiddelde maten en gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van ooien

Tabel 47 Gemiddelde maten van ooien per leeftijdsgroep

	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal ooien	0	35	18	53	0
Gewicht		66,5	67,9	67,0	
Schofthoogte		58,1	58,9	58,4	
Lengte		70,6	75,8	72,4	
Zadelbreedte		18,7	19,8	19,1	
Borstdiepte		33,4	33,1	33,3	
Borstomtrek		94,9	101,0	97,0	
Pijpbeenomtrek		9,5	10,3	9,8	
Leeftijd (dagen)		571	673	606	
Verhouding schofthoogte/lengte		0,82	0,78	0,81	

Tabel 48 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van ooien

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	53	4,62	1,19	gemiddeld
Vetheidsgraad	53	5,13	1,50	gemiddeld
Staartfijnheid	53	5,91	1,70	gemiddeld
Staartinplanting	13	2,31	0,81	verzonken
Staarthoogte	53	5,88	1,68	gemiddeld
Kruisligging	53	4,19	1,87	gemiddeld hellend
Ronding bout in profiel	53	4,19	1,06	gemiddeld
Ronding bout achteraanzicht	53	4,96	1,27	gemiddeld
Boutdiepte	40	6,75	0,94	bijna vol
Ruglijn	53	4,64	1,12	horizontaal
Stand voorbenen vooraanzicht	53	4,25	1,08	gemiddeld
Stand voorbenen profiel	53	4,37	0,91	gemiddeld
Stand achterbenen achteraanzicht	53	4,22	0,99	gemiddeld
Stand achterbenen profiel	53	4,40	1,03	gemiddeld

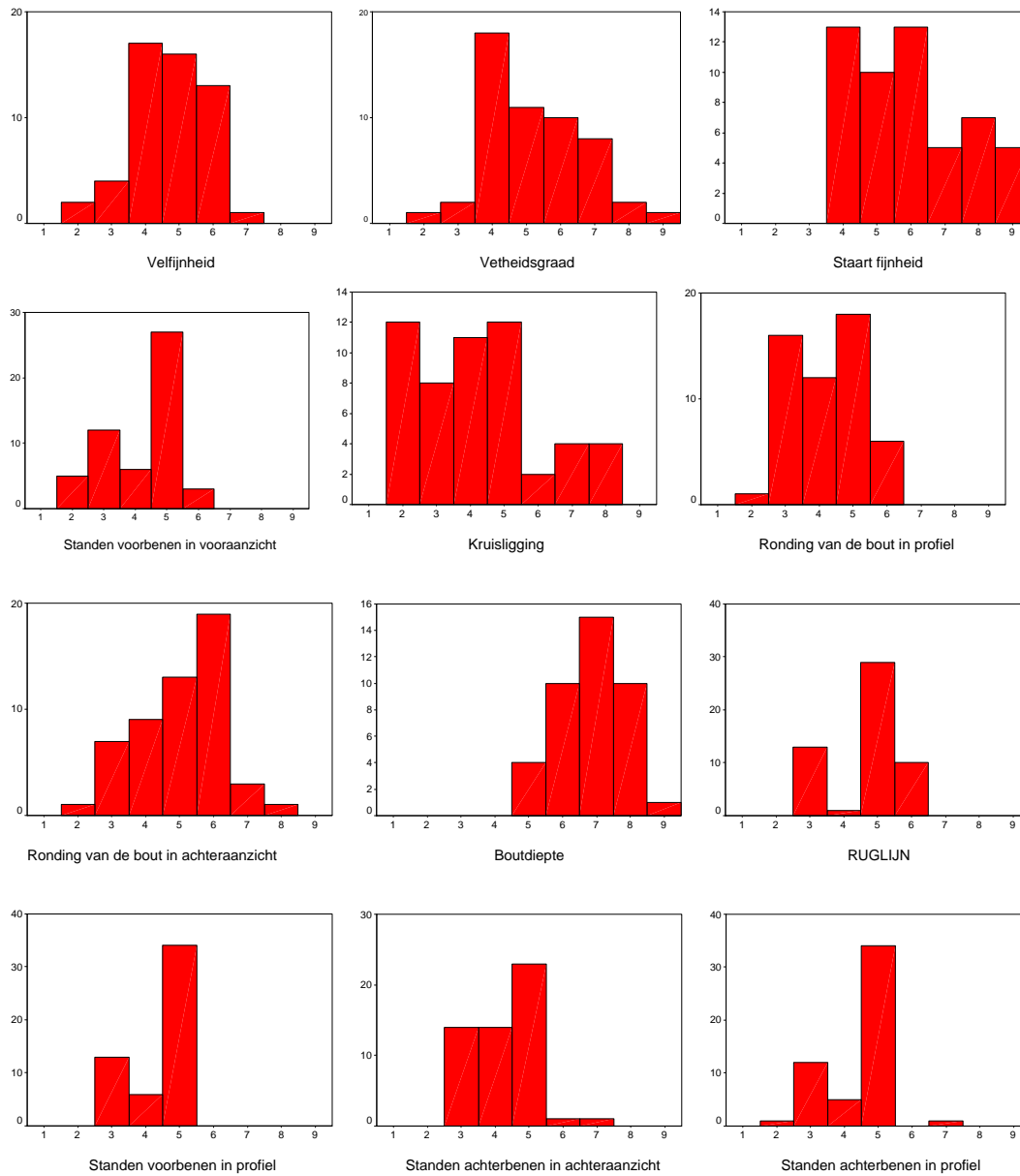
Hampshire - 3**Frequentiediagrammen bij maten bij oien**

Figuur 59 Frequentiediagrammen van de maten van oien in de leeftijdsgroep tussen 1 en 2 jaar

In tabel 47 is reeds aangegeven dat er geen oien ouder dan 2 jaar zijn gemeten. Dit deel van de figuur valt derhalve weg.

Hampshire – 4

Frequentiediagrammen van de lineaire beoordeling bij oien

Figuur 60 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij oien

Hampshire - 5**Gemiddelde maten en resultaat van lineaire beoordelingen van rammen****Tabel 49 Gemiddelde maten en resultaat van lineaire beoordelingen van rammen**

	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal rammen	0	8	4	12	2
Gewicht		92,0	90,5	91,5	
Schofthoogte		61,1	66,2	62,8	
Lengte		78,9	81,9	79,9	
Zadelbreedte		20,7	20,8	20,7	
Borstdiepte		37,4	35,7	36,8	
Borstomtrek		108,3	107,1	107,9	
Pijpbeenomtrek		11,2	10,8	11,1	
Leeftijd (dagen)		552	665	589	
Verhouding schofthoogte/lengte		0,78	0,81	0,79	

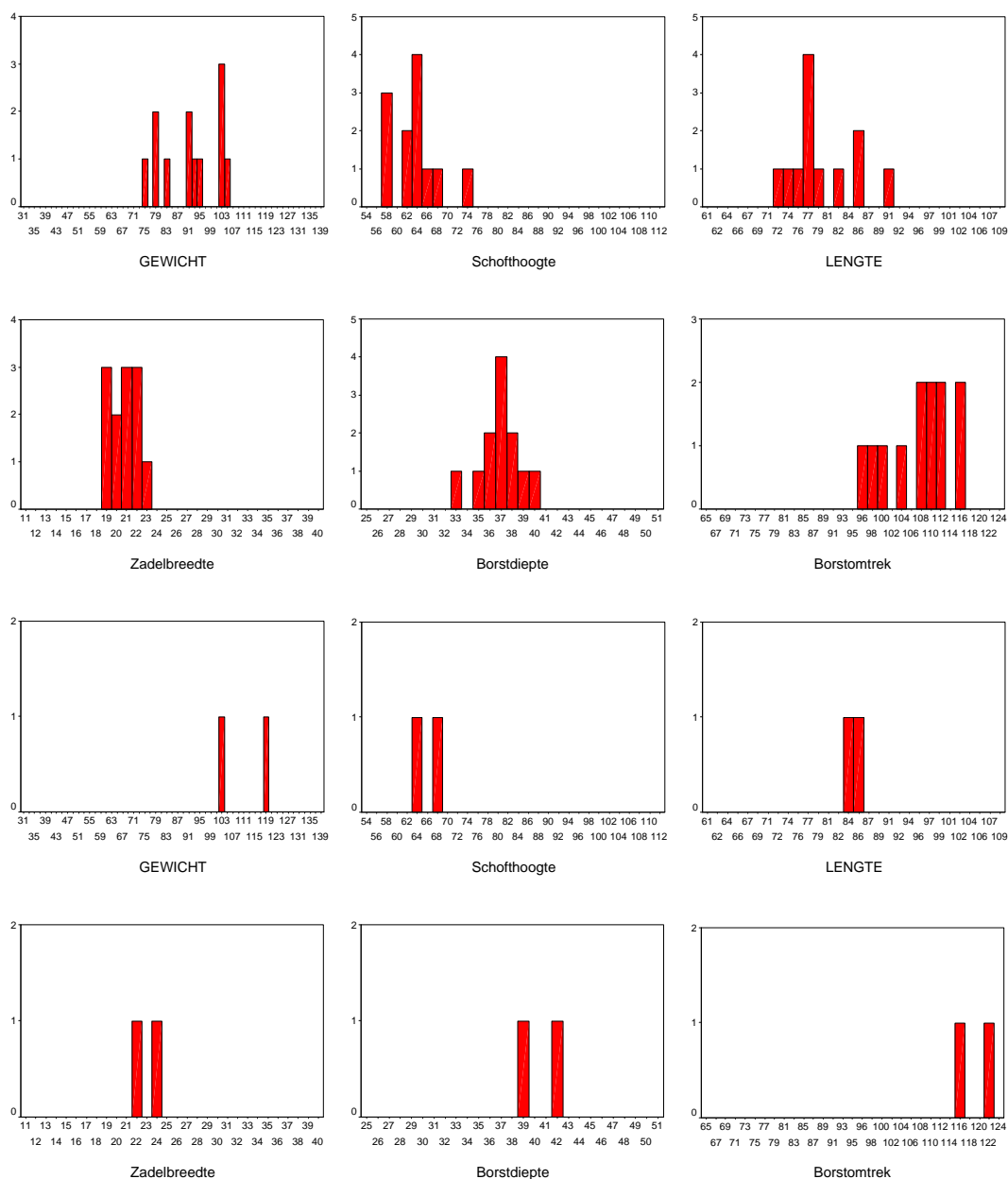
Het lijkt ons niet zinvol om van het gewicht en de maten van de 2 rammen ouder dan 2 jaar een gemiddelde te berekenen

Tabel 50 Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	15	4,27	1,24	gemiddeld
Vetheidsgraad	15	5,03	1,63	gemiddeld
Staartfijnheid	15	5,57	1,47	gemiddeld
Staartinplanting	6	2,75	0,52	verzonken
Staarthoogte	15	4,87	1,61	gemiddeld
Kruisligging	15	3,37	1,83	licht hellend
Ronding bout in profiel	15	4,27	1,34	gemiddeld
Ronding bout achteraanzicht	15	5,13	1,47	gemiddeld
Boutdiepte	6	7,67	0,41	bijna vol
Ruglijn	15	3,80	1,08	lichte zadelrug
Stand voorbenen vooraanzicht	14	4,00	1,30	neigend naar X-benig
Stand voorbenen profiel	14	3,71	1,07	licht onderstandig
Stand achterbenen achteraanzicht	14	4,00	1,30	neigend naar X-benig
Stand achterbenen profiel	14	3,79	0,98	licht onderstandig

Hampshire - 6

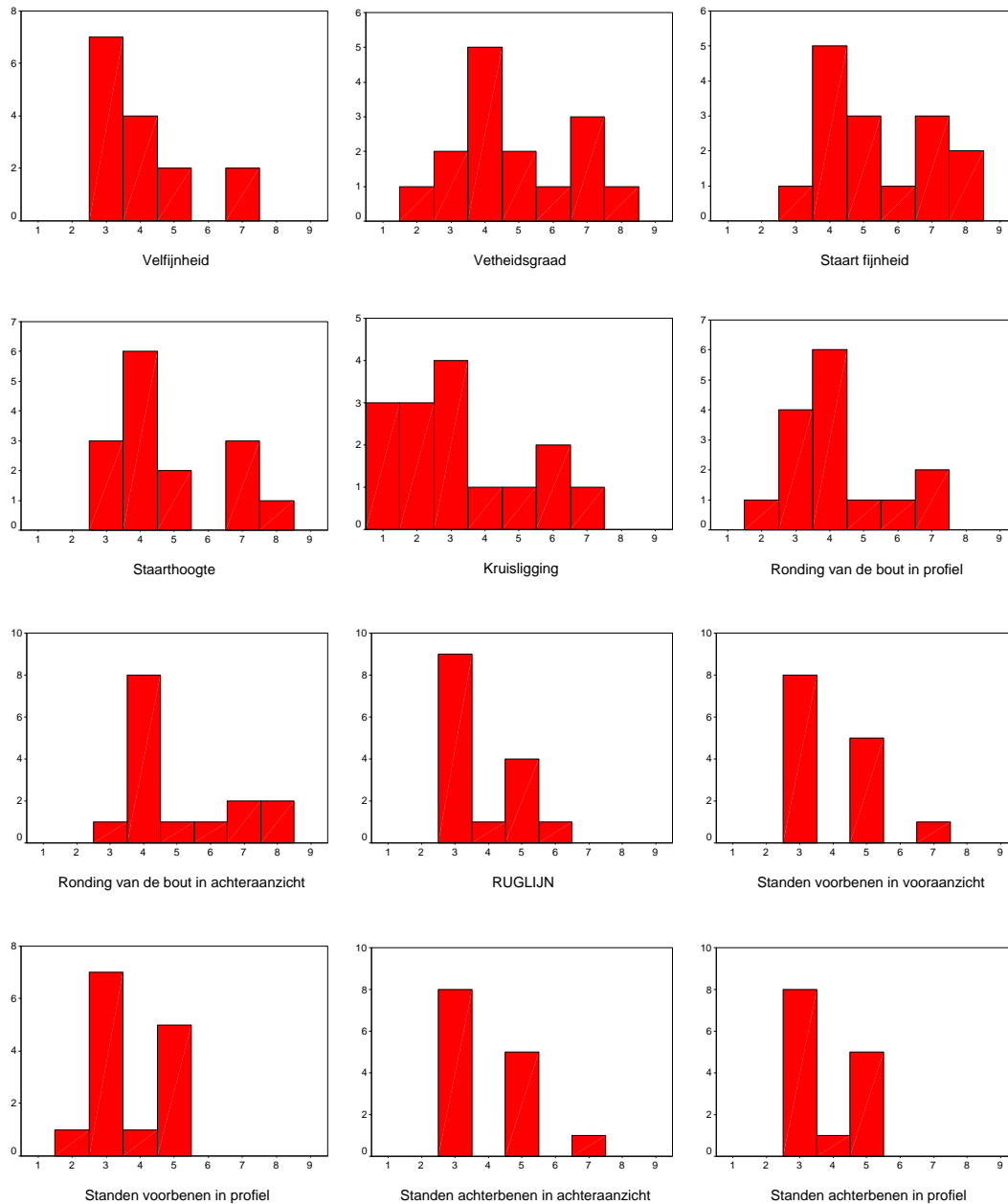
Frequentiediagrammen van maten bij rammen

Figuur 61 Frequentiediagrammen van enkele maten van rammen in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Hampshire – 7

Frequentiediagrammen van lineair beoordeelde kenmerken bij rammen

Figuur 62 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen

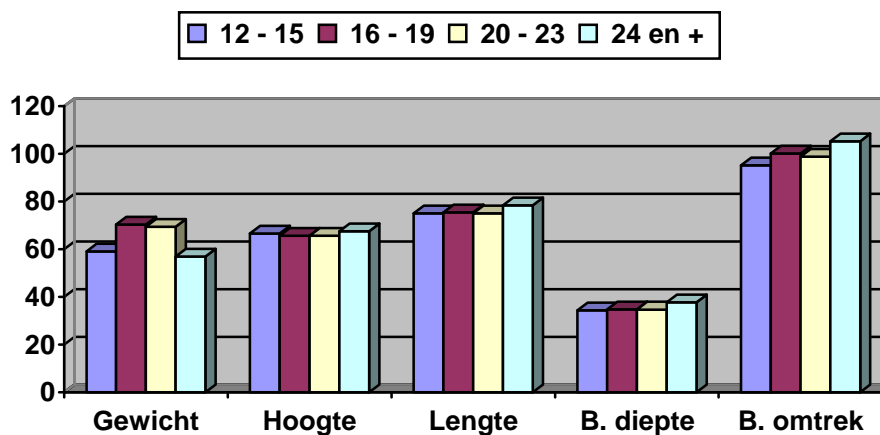
6.3 Suffolk – 1

Foto 14

Beschrijving en karakteristieken van het ras

Het Suffolk schaap is afkomstig uit Groot-Brittannië. De kop en poten zijn zwart. Het dekseizoen valt in de periode juli – augustus zodat de lammerperiode van dit ras zich in december – januari situeert. Doordat daarenboven de lammeren snel groeien is dit ras geschikt voor de productie van paaslammers. De vruchtbaarheid is matig en bij hogere gewichten worden de dieren snel te vet. Kenmerkend voor de Suffolk is zijn vroegrijpheid en zijn behoorlijke gespierdheid die hem geschikt maakt voor kruisingen. De Suffolk heeft goede moedereigenschappen en het lammeren verloopt vlot.

Figuur 63 Evolutie van enkele maten van ooien in functie van de leeftijdsgroep

Suffolk – 2

Gemiddelde maten en gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van oaien

Tabel 51 Gemiddelde maten van oaien per leeftijdsgroep

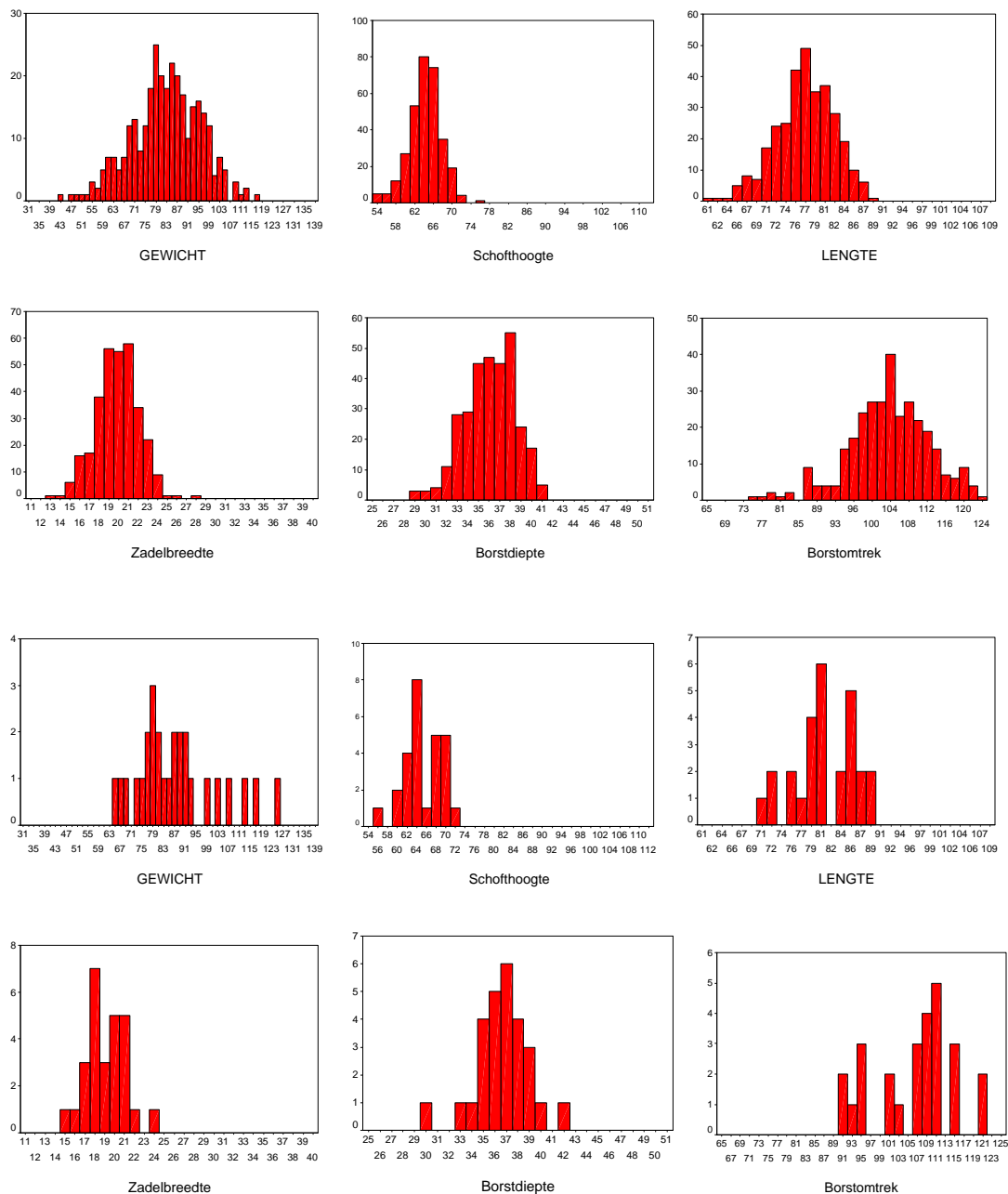
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal oaien	20	153	143	316	27
Gewicht	71,5	80,1	86,5	82,4	87,3
Schofthoogte	62,4	62,9	64,4	63,5	64,7
Lengte	72,4	76,1	79,4	77,3	81,0
Zadelbreedte	18,6	19,5	20,2	19,7	18,9
Borstdiepte	33,8	35,7	36,6	36,0	36,6
Borstomtrek	96,9	101,0	109,6	104,6	106,7
Pijpbeenomtrek	10,0	10,4	11,1	10,7	10,6
Leeftijd (dagen)	470	573	642	598	1 213
Verhouding schofthoogte/lengte	0,86	0,83	0,81	0,82	0,80

Tabel 52 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van oaien

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	381	4,86	1,34	gemiddeld
Vetheidsgraad	381	5,74	1,60	gemiddeld
Staartfijnheid	377	6,43	1,38	eerder dik
Staartinplanting	56	2,41	0,83	verzonken
Staarthoogte	377	6,74	1,67	nogal hoog
Kruisligging	381	3,67	1,70	licht hellend
Ronding bout in profiel	381	4,68	1,26	gemiddeld
Ronding bout achteraanzicht	381	5,26	1,28	gemiddeld
Boutdiepte	332	6,24	1,32	bijna vol
Ruglijn	381	4,64	0,80	horizontaal
Stand voorbenen vooraanzicht	381	4,55	0,78	correct
Stand voorbenen profiel	381	4,68	0,72	correct
Stand achterbenen achteraanzicht	381	4,48	0,85	correct
Stand achterbenen profiel	17	4,54	0,81	correct

Suffolk – 3

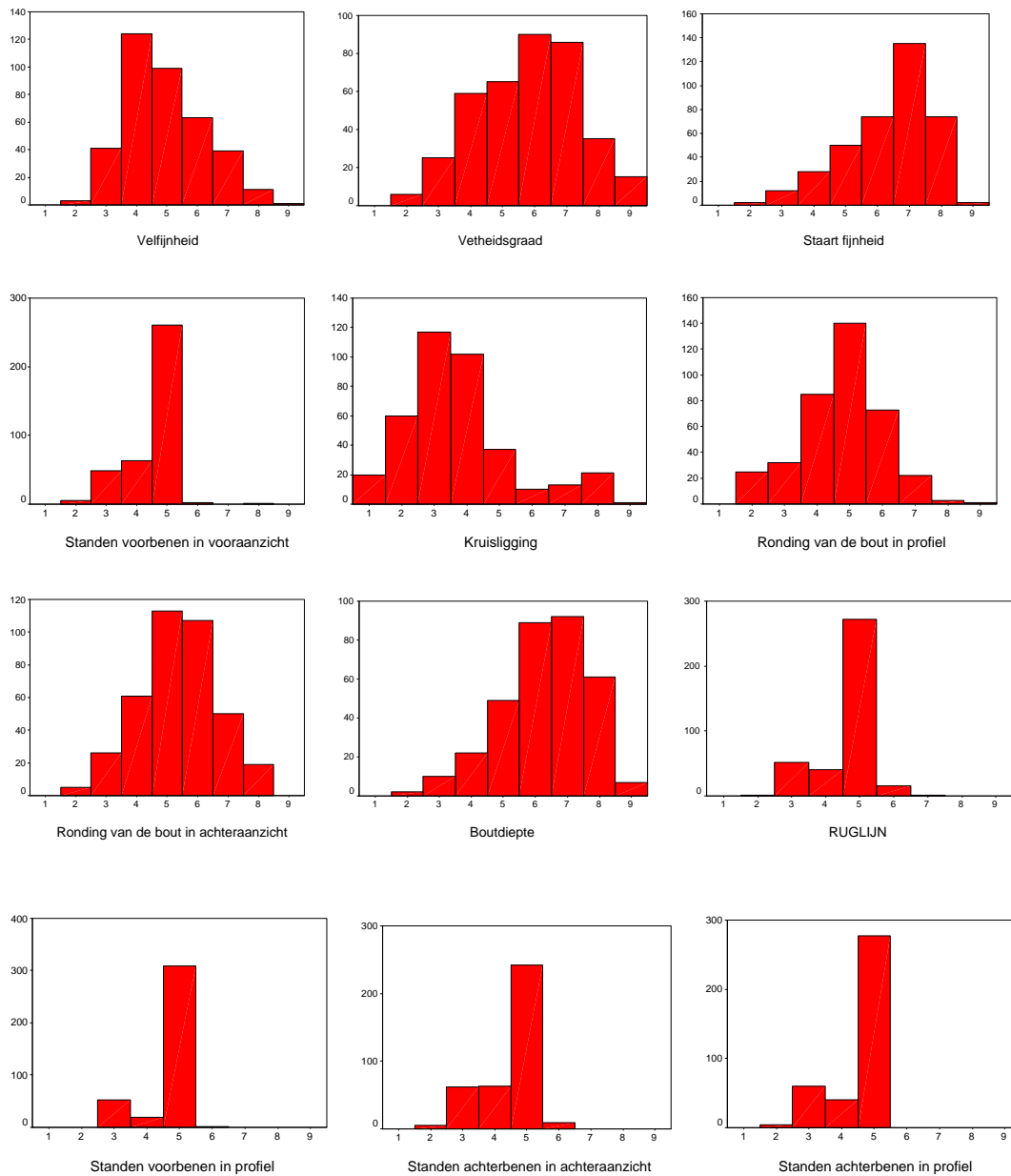
Frequentiediagrammen bij maten bij oaien

Figuur 64 Frequentiediagrammen van de maten van oaien in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Suffolk - 4

Frequentiediagrammen van de lineaire beoordeling bij oien

Figuur 65 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij oien

Suffolk – 5**Gemiddelde maten en resultaat van lineair beoordelingen van rammen****Tabel 53 Gemiddelde maten van rammen per leeftijdsgroep**

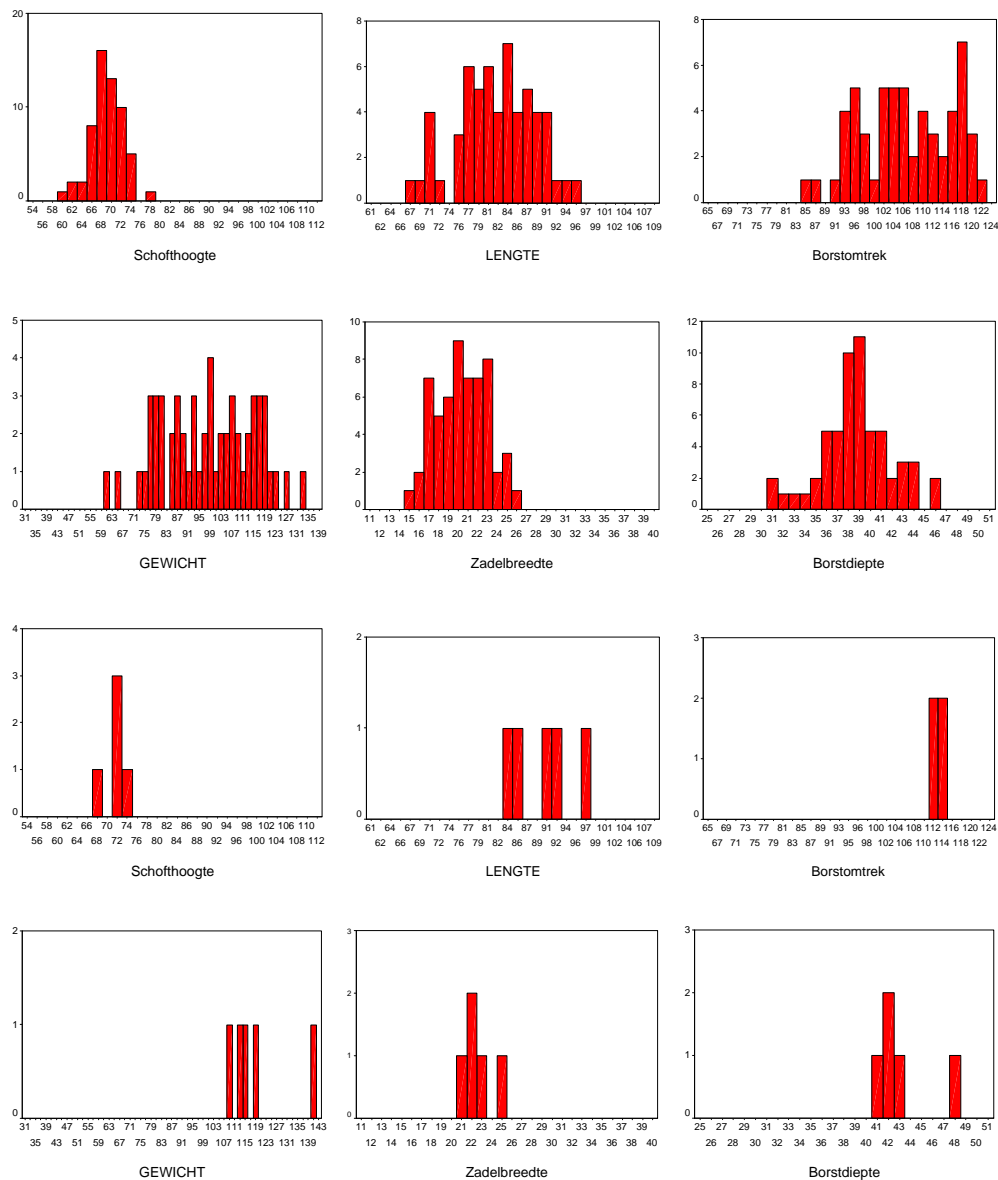
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal rammen	7	39	12	58	5
Gewicht	81,1	100,5	103,6	98,8	119,3
Schofthoogte	65,1	68,8	69,3	68,4	71,1
Lengte	74,0	82,7	84,9	82,1	90,1
Zadelbreedte	17,4	20,3	22,1	20,3	22,4
Borstdiepte	35,1	38,8	40,7	38,7	43,2
Borstomtrek	97,5	105,8	114,2	106,5	116,4
Pijpbeenomtrek	10,7	12,1	12,6	12,0	12,4
Leeftijd (dagen)	481	563	642	569	947
Verhouding schofthoogte/lengte	0,88	0,83	0,82	0,84	0,79

Tabel 54 Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	67	5,00	1,34	gemiddeld
Vetheidsgraad	67	4,98	1,60	gemiddeld
Staartfijnheid	67	6,09	1,45	een beetje dik
Staartinplanting	14	2,14	0,41	verzonken
Staarthoogte	67	6,31	1,66	hoog
Kruisligging	67	3,36	1,60	licht hellend
Ronding bout in profiel	67	4,27	1,16	gemiddeld
Ronding bout achteraanzicht	67	4,80	1,10	gemiddeld
Boutdiepte	50	5,54	1,49	gemiddeld uitgesneden
Ruglijn	66	4,24	0,99	horizontaal
Stand voorbenen vooraanzicht	66	4,38	0,92	correct
Stand voorbenen profiel	66	4,39	0,91	correct
Stand achterbenen achteraanzicht	66	4,47	0,93	correct
Stand achterbenen profiel	66	4,42	0,94	correct

Suffolk - 6

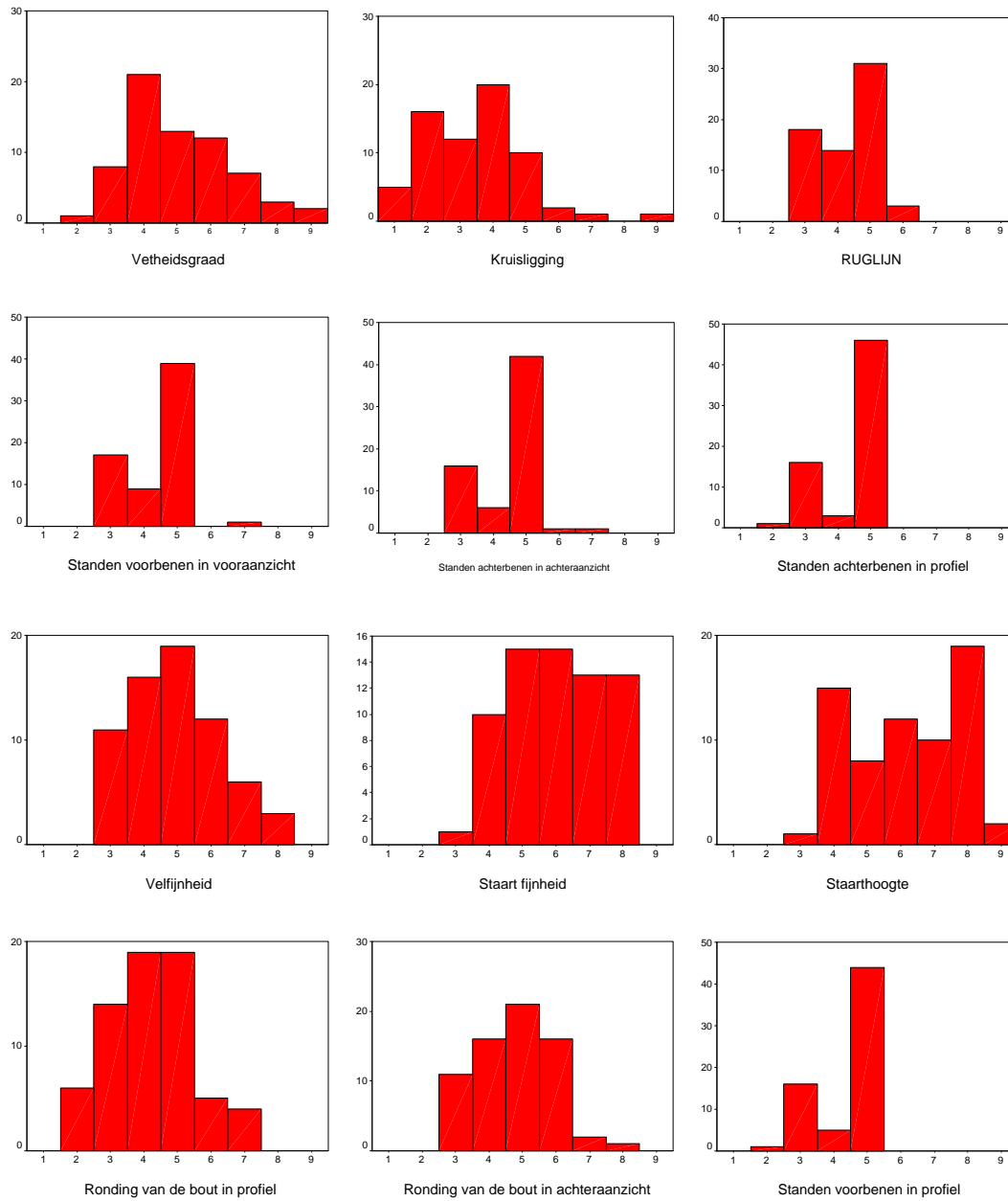
Frequentiediagrammen van maten bij rammen

Figuur 66 Frequentiediagrammen van enkele maten van rammen in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Suffolk – 7

Frequentiediagrammen van lineair beoordeelde kenmerken bij rammen

Figuur 67 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen

6.4 Texel – 1

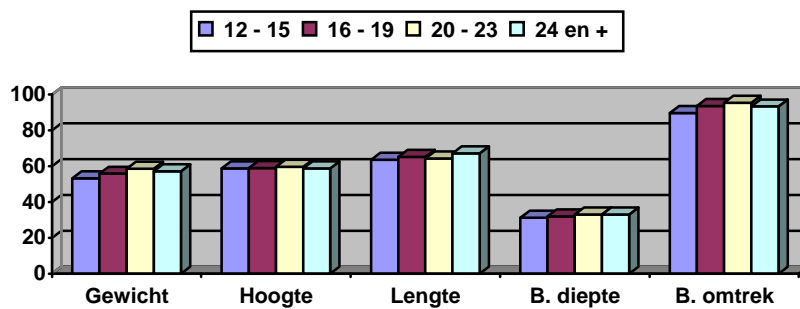
Foto 15

Beschrijving en karakteristieken van het ras

De Texel (Texelaar) is van Nederlandse oorsprong en kenmerkt zich door een sterke gespierdheid, witte poten en een witte kop met zwarte neus. Het is een typisch weideschaap: de lammeren worden in het voorjaar geboren, vergezellen de moeder op de weide en worden in de herfst verkocht. De slachtlammeren zijn van zeer hoge karkaskwaliteit. De Texel is matig vruchtbaar en heeft een matige groei. In raszuivere fokkerij is enige vakkennis en ervaring vereist bij de geboorte van de lammeren. De moedereigenschappen van de Texel-ooi worden als matig omschreven.

Met zijn hoge gespierdheid biedt de Texel een uitstekend perspectief als slachtlamvaderdier voor kruisingen. Ten aanzien van andere rassen onderscheidt de Texel zich hierbij door zijn geringe aanleg voor vetaanzet op het lichaam.

Afhankelijk van de bouw en de herkomst kan men de Texel indelen in een "Nederlands-Belgisch type" en een "Frans type". Beiden zijn op sterk verschillende wijze geselecteerd: de Texel van het Nederlandse type heeft een betere conformatie terwijl de Texel van het Franse type beter scoort inzake vruchtbaarheid, groei en melkproductie.

Figuur 68 Evolutie van enkele maten van oaien in functie van de leeftijdsgroep (maanden)

Texel - 2**Gemiddelde maten en gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van oaien****Tabel 55 Gemiddelde maten van oaien per leeftijdsgroep**

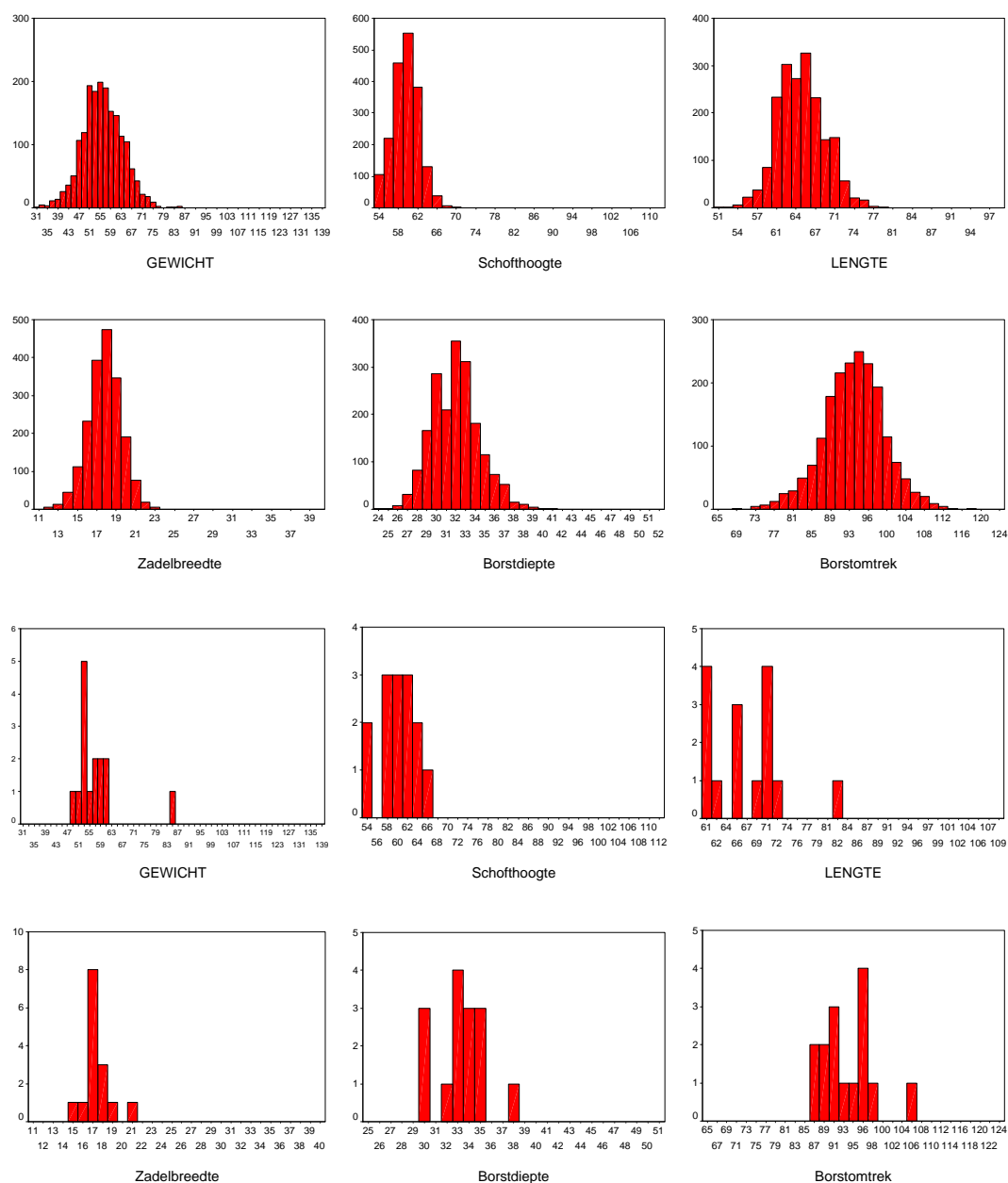
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal oaien	100	1702-1799	12	1814-1911	15
Gewicht	53,2	55,8	58,6	55,7	57,1
Schofthoogte	58,7	58,9	59,7	58,9	58,7
Lengte	63,5	65,1	64,3	65,0	67,2
Zadelbreedte	16,9	17,7	18,8	17,6	17,4
Borstdiepte	31,3	31,9	33,0	31,9	33,1
Borstomtrek	89,6	93,6	95,4	93,4	93,3
Pijpbeenomtrek	8,3	8,4	8,7	8,4	8,5
Leeftijd (dagen)	460	551	633	547	1 112
Verhouding schofthoogte/lengte	0,93	0,91	0,93	0,91	0,88

Tabel 56 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van oaien

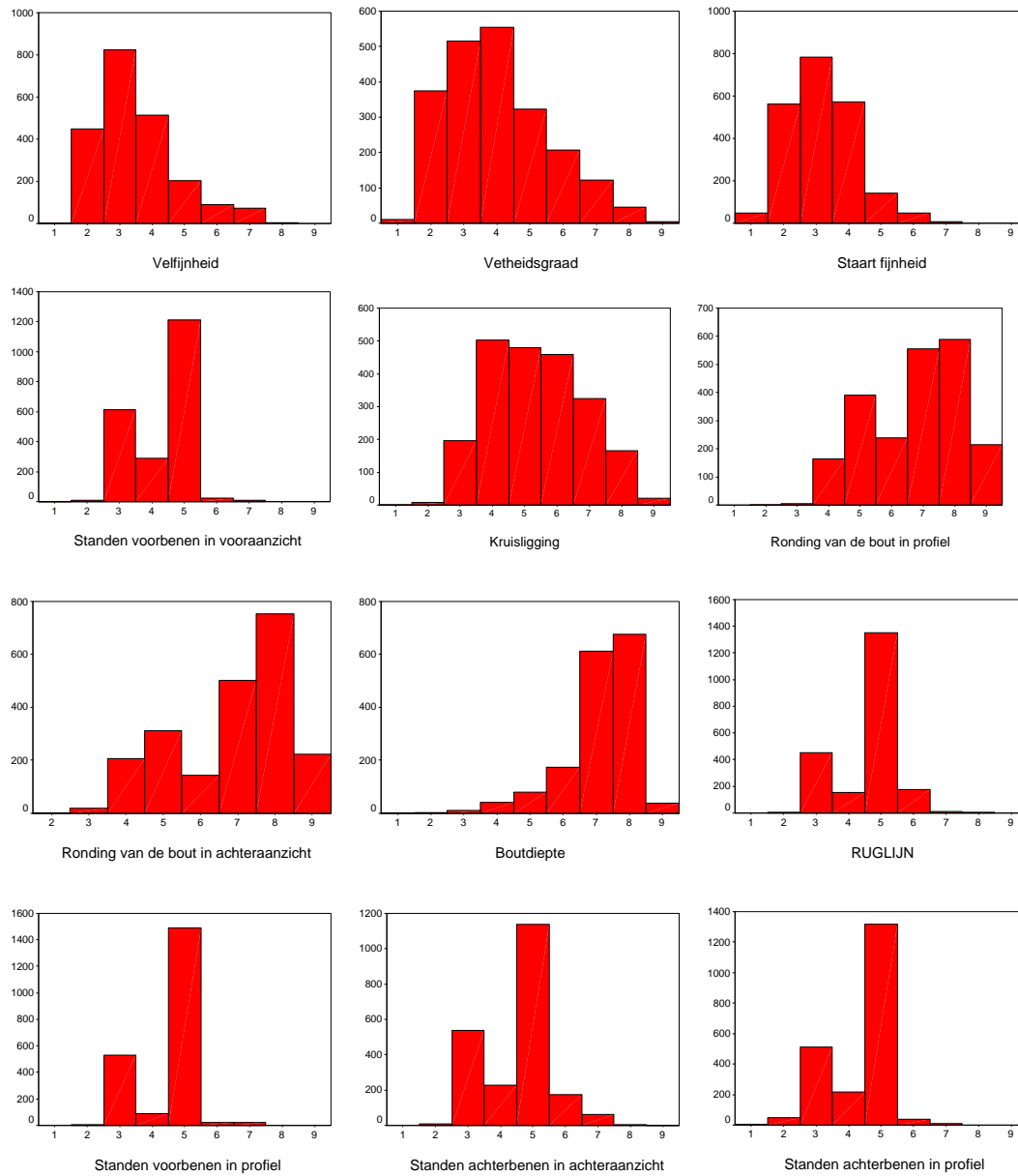
Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	2159	3,40	1,30	fijn
Vetheidsgraad	2159	3,93	1,59	mager
Staartfijnheid	2158	3,07	1,09	fijn
Staartinplanting	627	4,57	0,83	gemiddeld
Staarthoogte	2158	5,14	1,81	gemiddeld
Kruisligging	2159	5,29	1,49	gemiddeld hellend
Ronding bout in profiel	2158	6,53	1,47	rond
Ronding bout achteraanzicht	2158	6,67	1,53	rond
Boutdiepte	1639	6,96	1,04	bijna vol
Ruglijn	2155	4,57	0,96	horizontaal
Stand voorbenen vooraanzicht	2156	4,31	0,92	correct
Stand voorbenen profiel	2156	4,49	0,92	correct
Stand achterbenen achteraanzicht	2156	4,52	1,08	correct
Stand achterbenen profiel	2156	4,36	0,98	correct

Texel – 3

Frequentiediagrammen bij maten bij oaien

Figuur 69 Frequentiediagrammen van de maten van oaien in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Texel – 4**Frequentiediagrammen van de lineaire beoordeling bij oaien**

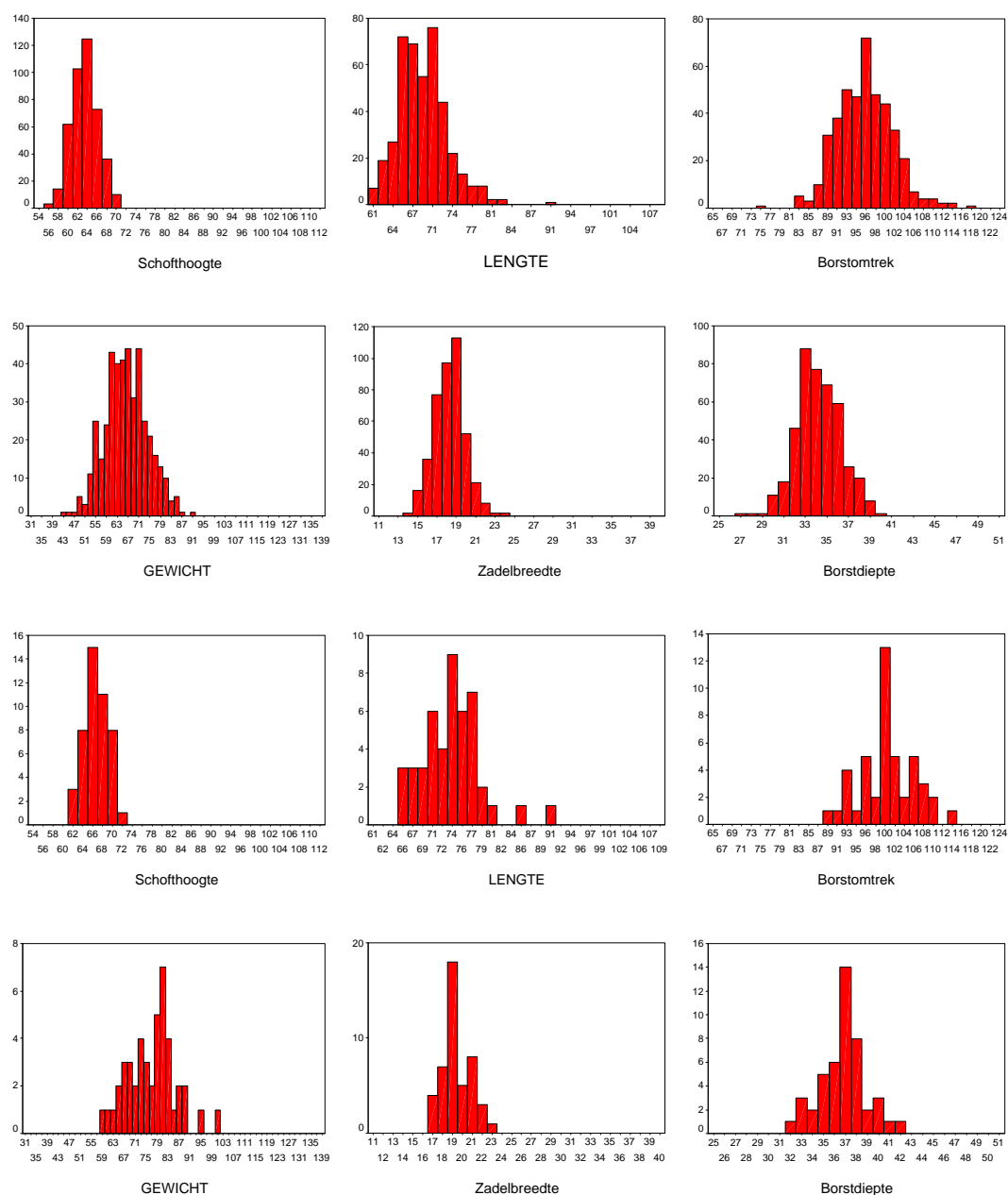
Figuur 70 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij oaien

Texel – 5**Gemiddelde maten en gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van rammen****Tabel 57 Gemiddelde maten van rammen per leeftijdsgroep**

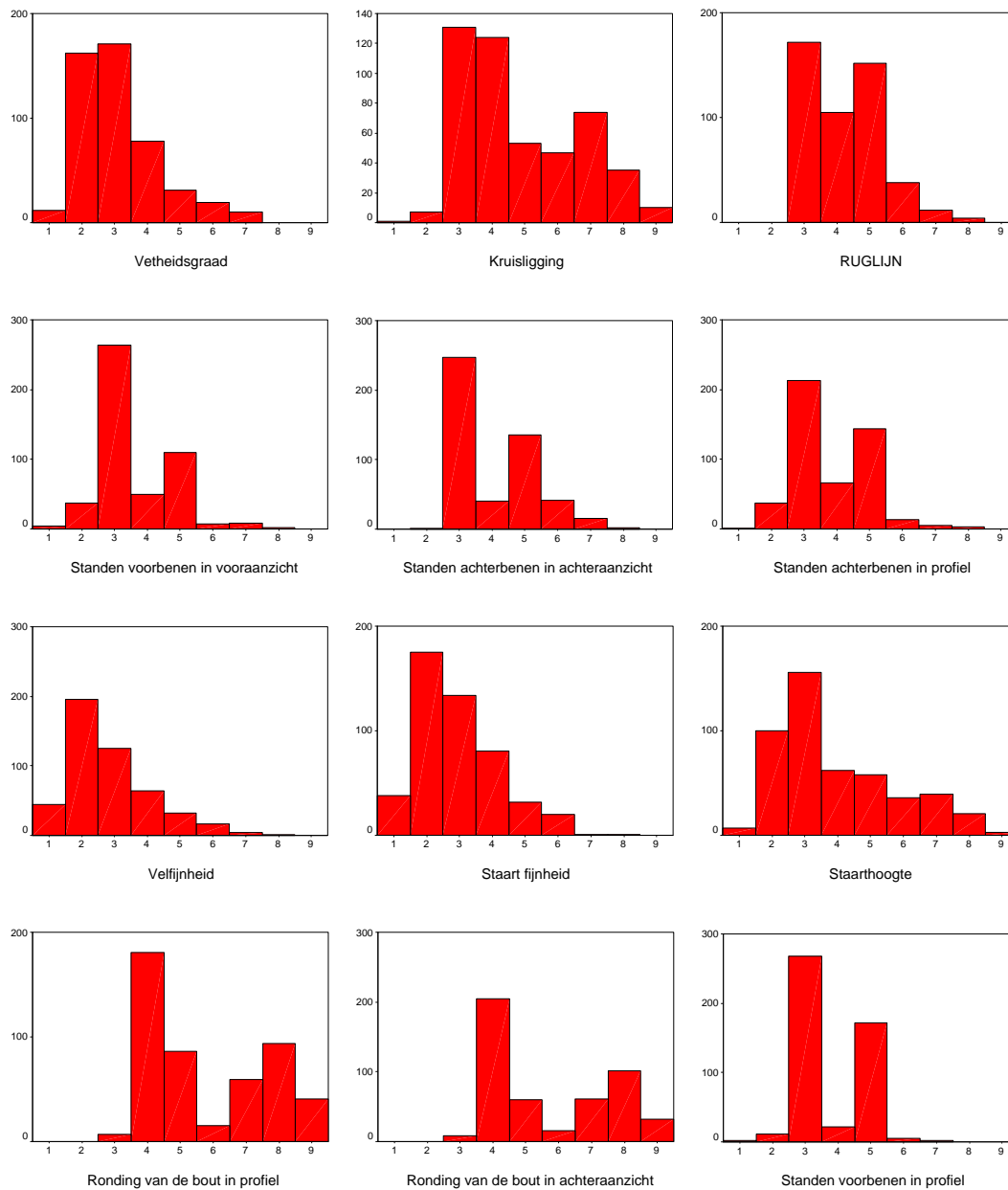
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal rammen	149	265-266	11	425-426	45-46
Gewicht	63,7	67,4	67,8	66,1	76,7
Schofthoogte	62,2	63,0	65,9	62,8	66,0
Lengte	69,1	69,0	71,9	69,1	73,8
Zadelbreedte	17,9	18,3	19,5	18,2	19,4
Borstdiepte	33,4	34,3	36,0	34,1	36,7
Borstomtrek	94,5	97,2	97,2	96,3	100,9
Pijpbeenomtrek	9,2	9,1	9,4	9,2	9,4
Leeftijd (dagen)	472	542	682	521	988
Verhouding schofthoogte/lengte	0,90	0,92	0,92	0,91	0,90

Tabel 58 Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Velfijnheid	483	2,95	1,19	fijn
Vetheidsgraad	483	2,97	1,30	mager
Staartfijnheid	482	3,07	1,15	fijn
Staartinplanting	212	4,12	0,88	gemiddeld
Staarthoogte	482	4,02	1,71	gemiddeld
Kruisligging	482	4,75	1,83	gemiddeld hellend
Ronding bout in profiel	483	5,86	1,60	gemiddeld
Ronding bout achteraan	483	5,83	1,62	gemiddeld
Boutdiepte	211	7,14	0,90	bijna vol
Ruglijn	483	4,13	1,16	horizontaal
Stand voorbenen vooraanzicht	482	3,56	1,15	licht X-benig
Stand voorbenen profiel	482	3,78	1,03	licht onderstandig
Stand achterbenen achteraan	482	4,03	1,22	neigend naar X-benig
Stand achterbenen profiel	482	3,76	1,18	licht onderstandig

Texel – 6**Frequentiediagrammen van maten bij rrammen**

Figuur 71 Frequentiediagrammen van enkele maten van rrammen in de leeftijdsgroep tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Texel – 7**Frequentiediagrammen van lineair beoordeelde kenmerken bij rammen**

Figuur 72 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen

6.5 Île-de-France – 1

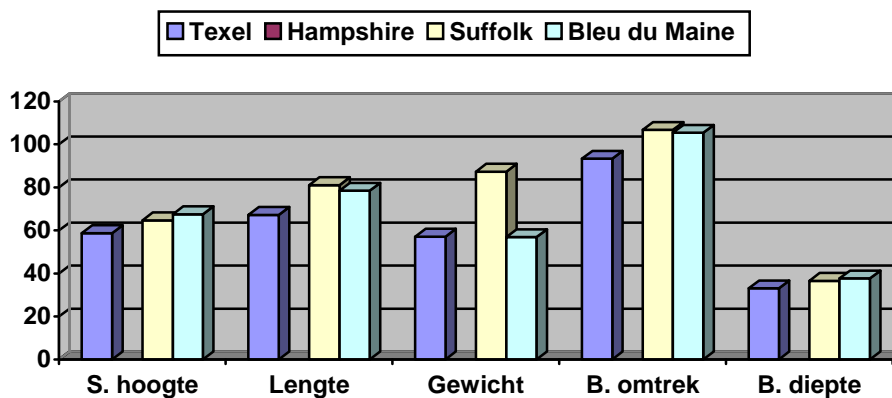
Foto 16

Beschrijving en karakteristieken van het ras

De Île-de-France is het meest verspreide ras in Frankrijk. De kop en de poten zijn wit. Het is een matig vruchtbaar ras, tot 3 lammerbeurten in 2 jaar, met een hoge groei en een zeer breed bronstseizoen, zodat geboorten over gans het jaar heen kunnen gepland worden. Het leent zich uitstekend voor de productie van lammeren buiten het seizoen. Het ras kan zich aanpassen aan “zero-grazing”.

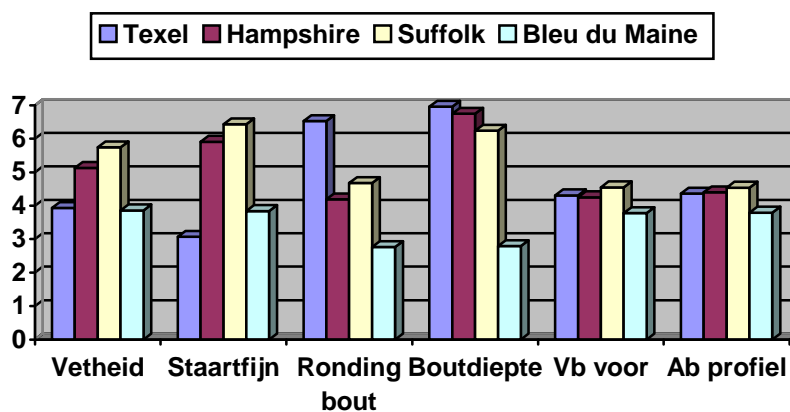
6.6 Onderlinge situering van de oien van vleesschapenrassen

6.6.1 Naar gemiddelde maten en gewicht

Figuur 73 Rassenvergelijking op basis van het gewicht en enkele maten van volwassen oien

6.6.2 Naar gemiddelde score van lineaire beoordelingen

Figuur 74 Rassenvergelijking van de vleesrassen op basis van de gemiddelde resultaten van enkele lineair beoordeelde kenmerken

6.7 Anglo-Nubisch – 1

Foto 17

Beschrijving en karakteristieken van het ras

Dit geitenras, afkomstig van Engeland is ontstaan uit kruisingen van Oosterse en tropische rassen zoals rassen uit Zuid Afrika ,Ethiopië, en Pakistan. Typisch voor dit ras is een uitgesproken ramskop en een zadelrug met lang afhanginge oren. De beharing is kort die in alle mogelijke kleuren kan voorkomen. Voor wat de melkproductie betreft onderscheid dit ras zich door een veel hoger vet en eiwitgehalte , maar de melkplas is duidelijk lager.

De geiten moeten minsten een schofthoogte halen op 18 maand van 77 cm en de bokken 85 cm.

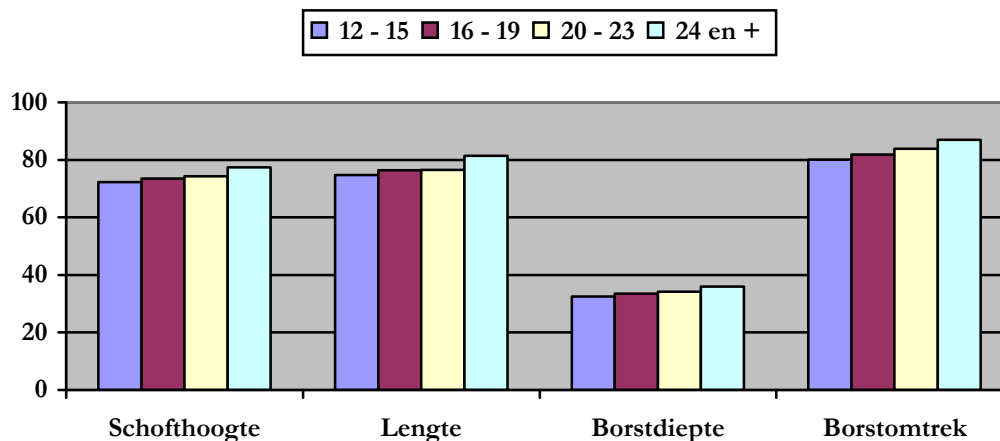
Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep

Tabel 59 Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep

	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal geiten	67	197	20	284	126
Schofthoogte	72,3	73,5	74,3	73,3	77,4
Lengte	74,7	76,4	76,5	76,0	81,4
Borstdiepte	32,5	33,5	34,2	33,3	36,0
Borstomtrek	80,1	81,8	83,8	81,6	87,0
Bekkenbreedte	15,6	15,8	16,4	15,8	17,1
Leeftijd (dagen)	438	516	638	506	1 104
Verhouding schofthoogte/lengte	0,97	0,96	0,97	0,97	0,95

Anglo-Nubisch – 2

Evolutie van sommige maten bij geiten

Figuur 75 Evolutie van enkele maten bij geiten volgens leeftijdsgroep

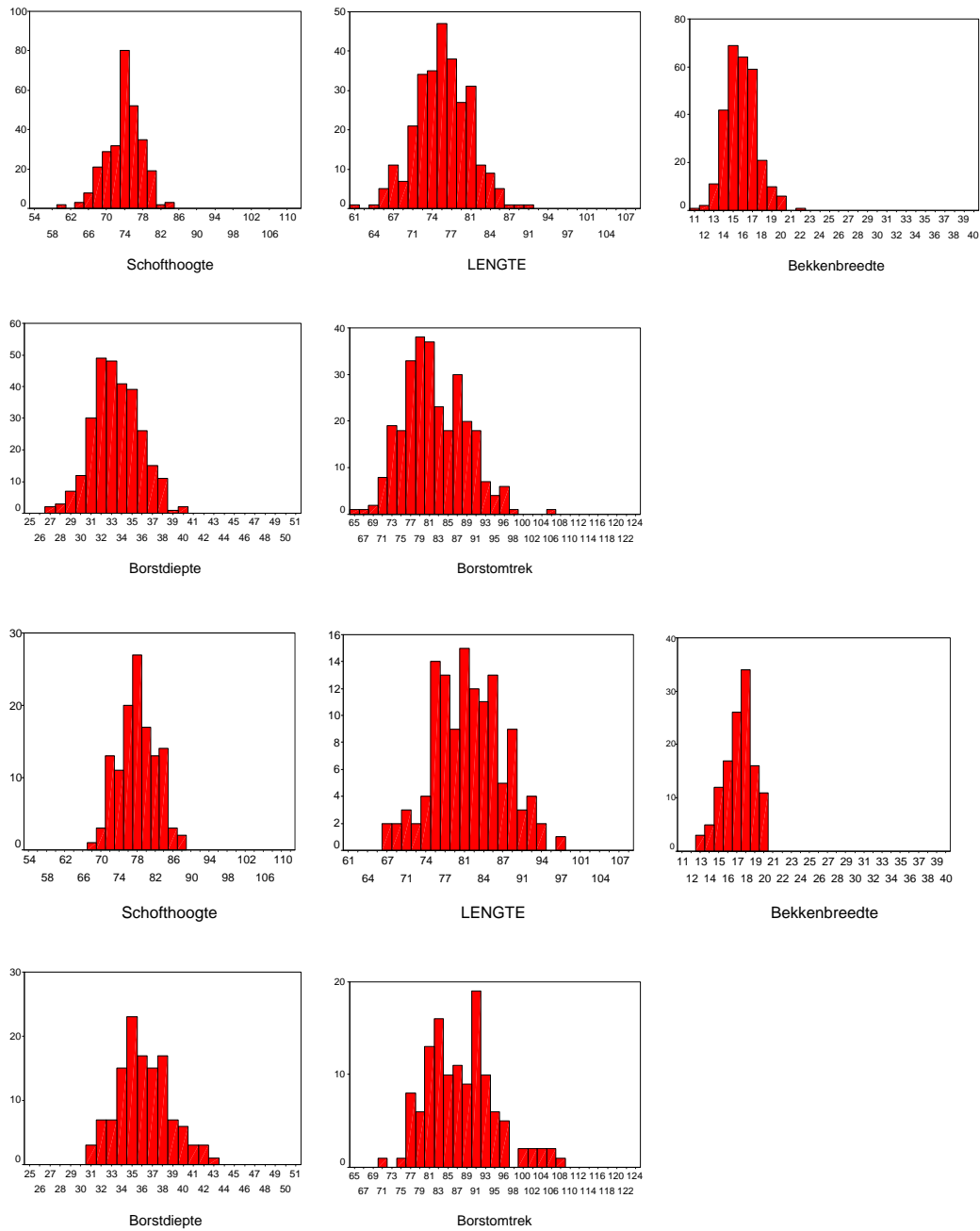
Gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van geiten

Tabel 60 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van oaien

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Vooruier	202	4,31	1,91	gemiddeld
Achteruier aanhechting	202	4,32	1,78	gemiddeld
Vorm van de uierbodem	202	3,60	1,28	gedeeld
Symmetrie van de uier	202	7,20	2,19	zeer licht asymmetrisch
Stand spenen vooraanzicht	202	4,20	0,84	bijna volledig recht
Stand spenen in profiel	202	7,38	1,41	schuin 15 – 10
Ontwikkeling achteruier	202	3,64	1,57	licht ontwikkeld
Ruglijn	409	5,93	1,03	lichte zadelrug
Kruisligging	409	3,33	1,22	hellend 35 -30
Stand voorbenen vooraanzicht	409	4,84	0,39	correct
Stand voorbenen profiel	409	5,02	0,23	correct
Stand achterbenen achteraanzicht	409	4,33	0,83	correct
Stand achterbenen profiel	409	5,04	0,52	correct
Vetheidsgraad	409	4,96	1,50	gemiddeld

Anglo-Nubisch – 3

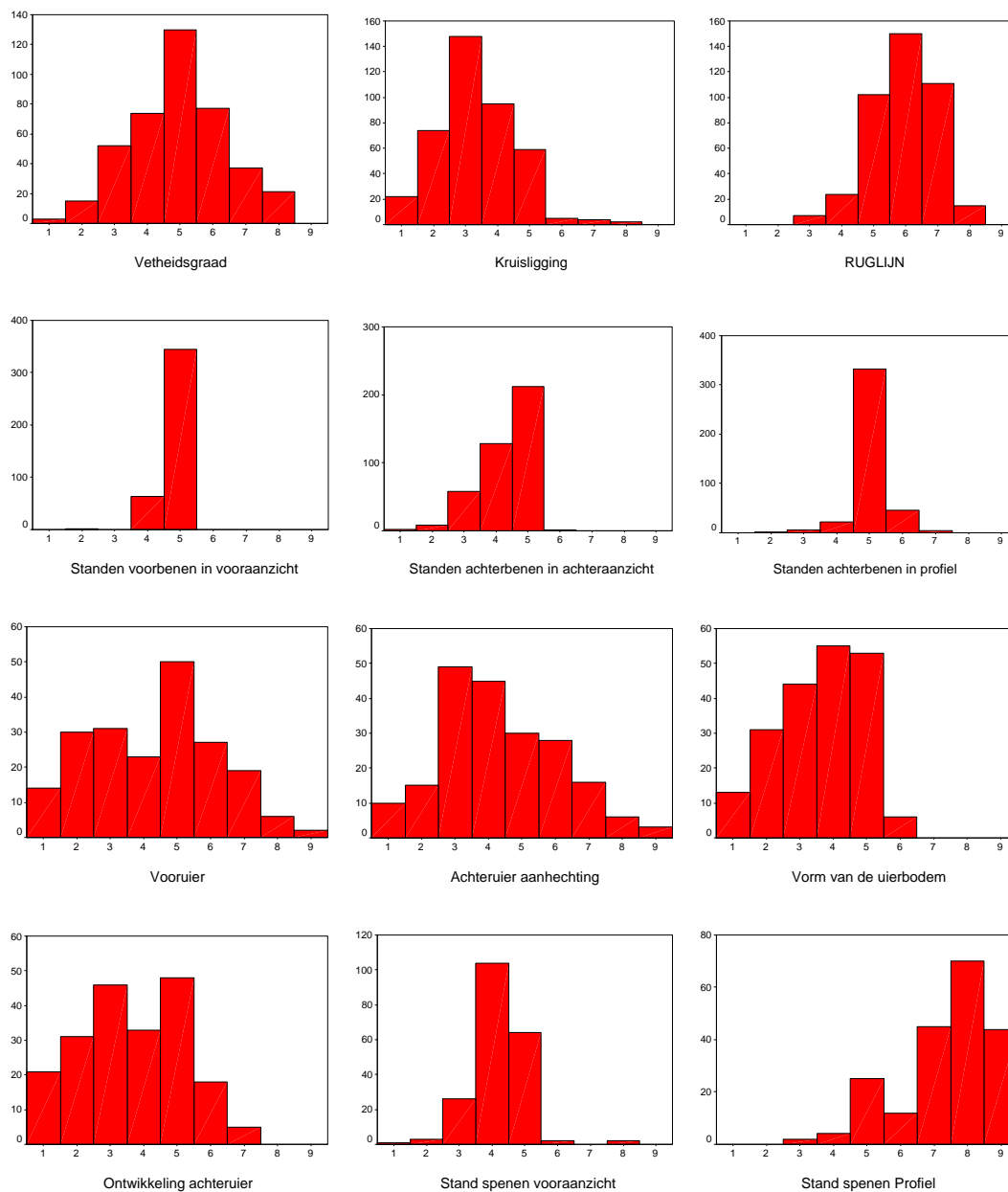
Frequentiediagrammen van maten van geiten

Figuur 76 Frequentiediagrammen van maten van geiten in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Anglo-Nubisch – 4

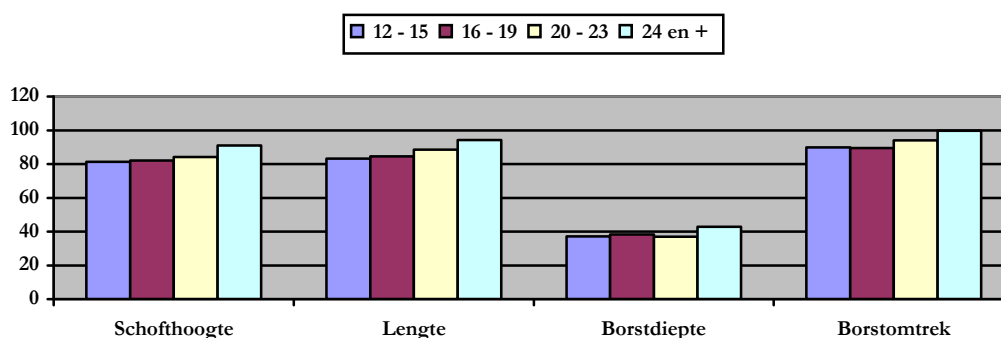
Frequentiediagrammen van lineair beoordeelde kenmerken bij geiten

Figuur 77 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij geiten

Anglo-Nubisch – 5**Gemiddelde maten van bokken****Tabel 61 Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep**

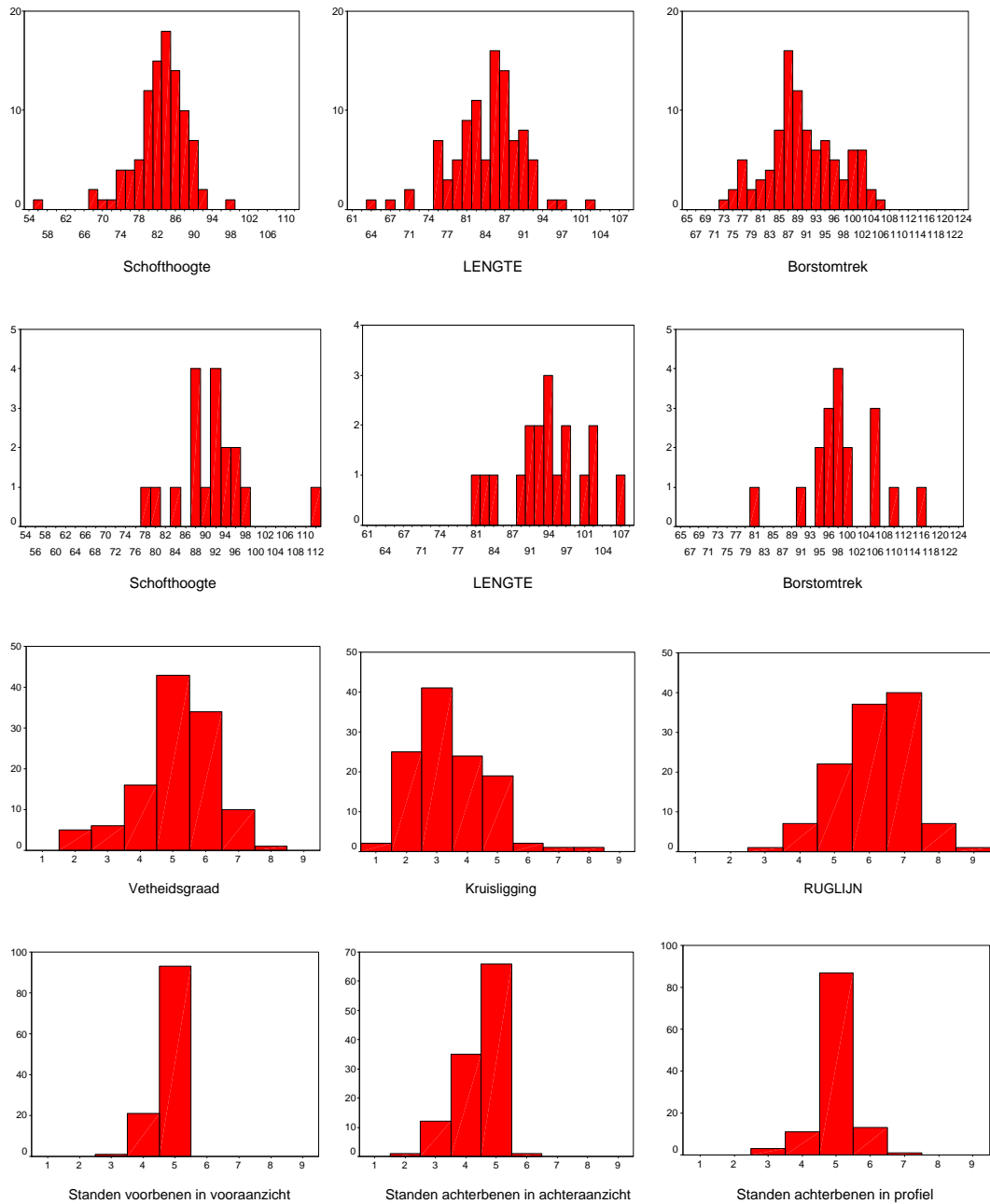
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal bokken	22	73	1	96	19
Schofthoogte	81,4	82,1	84,2	81,9	91,0
Lengte	83,3	84,5	88,5	84,3	94,2
Borstdiepte	37,1	38,2	37,0	38,0	42,9
Borstomtrek	89,8	89,4	94,0	89,6	99,7
Bekkenbreedte	15,9	16,2	17,0	16,2	17,8
Leeftijd (dagen)	433	519	600	500	985
Verhouding schofthoogte/lengte	0,98	0,97	0,95	0,97	0,97

Figuur 78 Evolutie van enkele maten in functie van de leeftijd**Gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van bokken****Tabel 62 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van bokken**

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Ruglijn	115	6,16	1,08	lichte zadelrug
Kruisligging	115	3,42	1,23	hellend 35 –30
Stand voorbenen vooraanzicht	115	4,80	0,42	correct
Stand voorbenen profiel	115	5,03	0,31	correct
Stand achterbenen achteraanzicht	115	4,47	0,73	correct
Stand achterbenen profiel	115	4,98	0,59	correct
Vetheidsgraad	115	5,12	1,21	gemiddeld

Anglo-Nubisch – 6

Frequentiediagrammen van maten en lineaire beoordelingen bij bokken

Figuur 79 Frequentiediagrammen van enkele maten bij bokken tussen 1 en 2 jaar (bovenste rij) en ouder dan 2 jaar (tweede rij) en van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij bokken

6.8 Toggenburger – 1

Foto 18

Beschrijving en karakteristieken van het ras

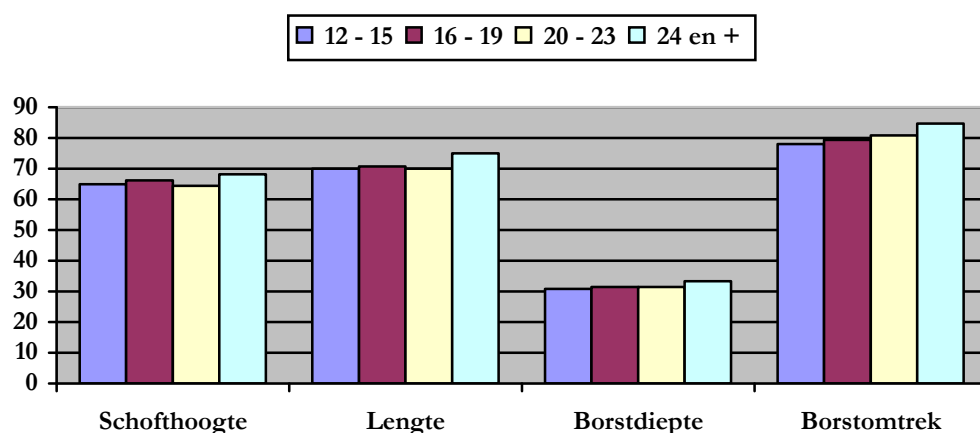
Dit geitenras is afkomstig uit Zwitserland. In België is de beharing bij voorkeur kort met een kleur van melkchocolade een doorlopend wit masker op de kop en de witte poten zijn vereist.

Zeer typisch voor dit ras is de blokvorm, de schofthoogte is praktisch hetzelfde als de lengte. De zeer goede uiervorm en de speenplaatsing is eigen voor dit ras. De geiten moeten minstens een schofthoogte halen op 18 maand van 67 cm en de bokken 75 cm.

Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep

Tabel 63 Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep

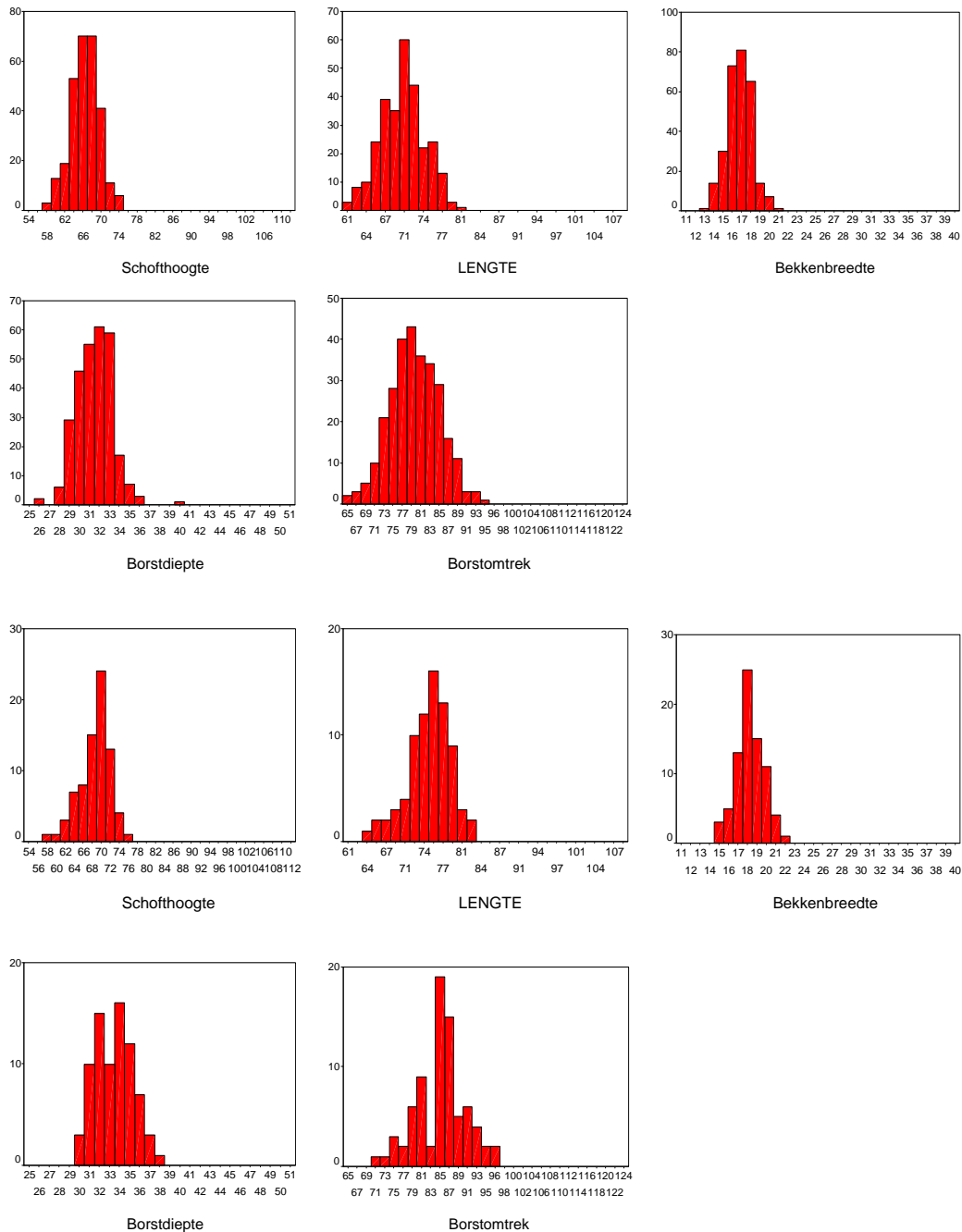
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal geiten	75	194	15	284	79
Schofthoogte	64,9	66,2	64,4	65,8	68,2
Lengte	69,7	70,7	70,0	70,4	75,0
Borstdiepte	30,8	31,4	31,4	31,3	33,3
Borstomtrek	78,0	79,4	80,8	79,1	84,7
Bekkenbreedte	16,4	16,8	16,4	16,7	18,2
Leeftijd (dagen)	438	510	632	497	1 138
Verhouding schofthoogte/lengte	0,93	0,94	0,92	0,94	0,91

Toggenburger – 2**Evolutie van sommige maten bij geiten****Figuur 80 Evolutie van sommige maten bij geiten volgens leeftijdsgroep****Gemiddeld resultaat van lineaire beoordelingen van geiten****Tabel 64 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van geiten**

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Vooruier	279	5,31	1,79	gemiddeld
Achteruier aanhechting	279	6,12	1,56	gemiddeld
Vorm van de uierbodem	279	4,54	0,95	licht gedeeld
Symmetrie van de uier	279	8,20	1,45	symmetrisch
Stand spenen vooraanzicht	279	4,42	0,72	bijna recht
Stand spenen in profiel	279	7,35	1,50	schuin 15 –10
Ontwikkeling achteruier	279	5,47	1,68	gemiddeld
Ruglijn	363	5,15	0,44	horizontaal
Kruisligging	363	4,32	1,08	gemiddeld hellend 25 -20
Stand voorbenen vooraanzicht	363	4,89	0,33	correct
Stand voorbenen profiel	363	5,01	0,21	correct
Stand achterbenen achteraanzicht	363	4,60	0,63	correct
Stand achterbenen profiel	363	4,89	0,48	correct
Vetheidsgraad	363	4,63	1,34	gemiddeld

Toggenburger – 3

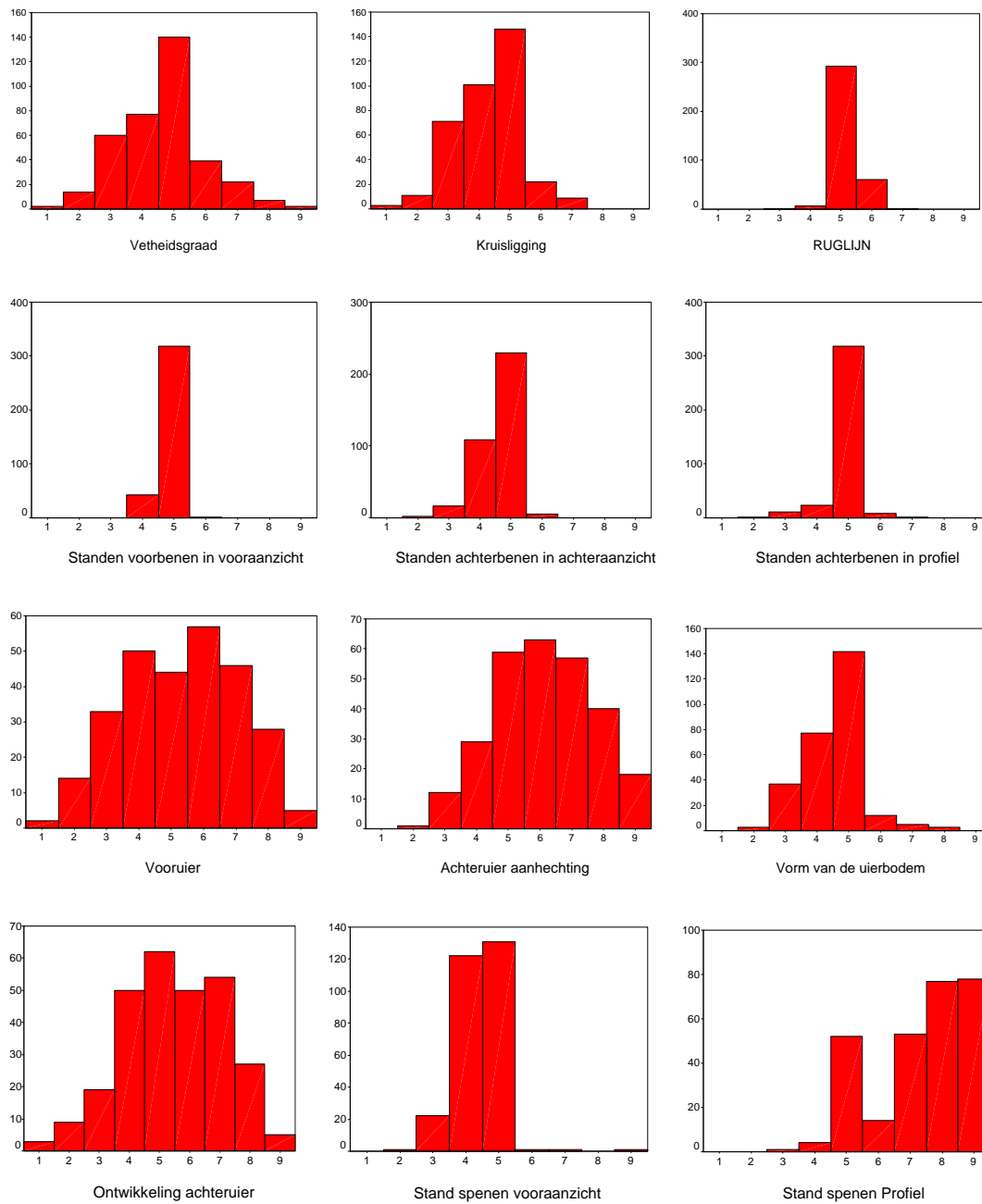
Frequentiediagrammen van maten van geiten

Figuur 81 Frequentiediagrammen van maten van geiten in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)

Toggenburger – 4

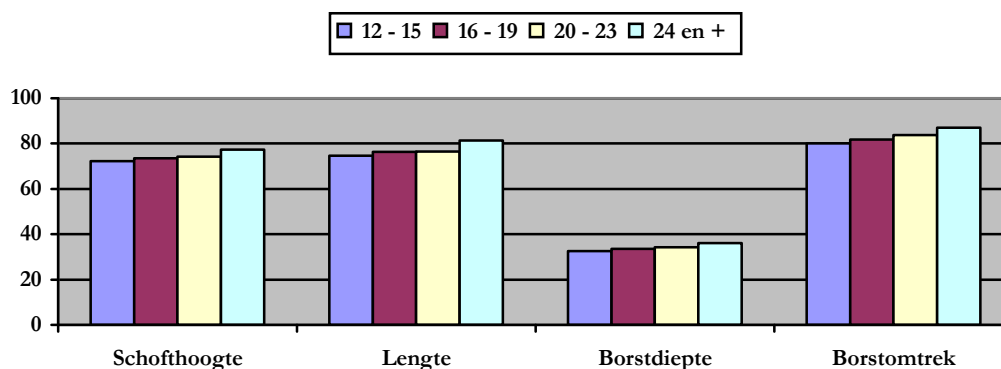
Frequentiediagrammen van lineair beoordeelde kenmerken bij geiten

Figuur 82 Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij geiten

Toggenburger – 5**Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep****Tabel 65 Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep**

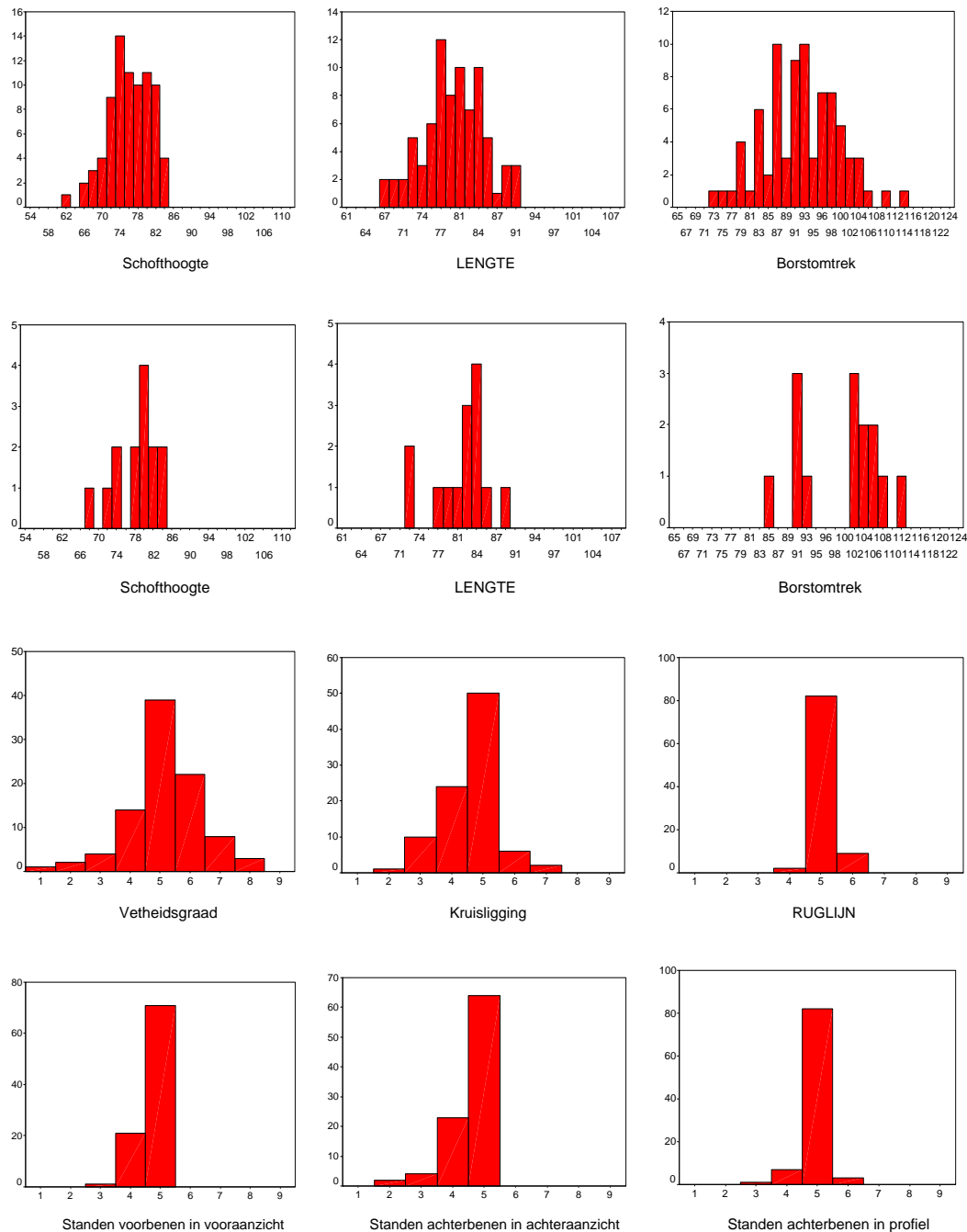
	Leeftijdsgroepen(maanden)				
	12 tot 15	16 tot 19	20 tot 23	12 tot 23	24 en ouder
Aantal bokken	17	52	10	79	14
Schofthoogte	76,2	75,1	76,0	75,5	77,8
Lengte	80,4	79,2	81,2	79,7	81,5
Borstdiepte	37,0	37,1	37,2	37,1	38,1
Borstomtrek	92,2	91,4	93,5	91,8	99,7
Bekkenbreedte	17,9	17,7	18,3	17,8	18,9
Leeftijd (dagen)	447	506	620	508	1 341
Verhouding schofthoogte/lengte	0,95	0,95	0,94	0,95	0,95

Figuur 83 Evolutie van enkele maten in functie van de leeftijdsgroep**Gemiddeld resultaat van de lineaire beoordeling van bokken****Tabel 66 Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van oaien**

Kenmerk	Aantal	Gem.	s.a.	Beschrijving
Ruglijn	93	5,08	0,34	horizontaal
Kruisligging	93	4,60	0,89	gemiddeld hellend 25 –20
Stand voorbenen vooraanzicht	93	4,75	0,46	correct
Stand voorbenen profiel	93	5,02	0,29	correct
Stand achterbenen achteraanzicht	93	4,60	0,68	correct
Stand achterbenen profiel	93	4,94	0,38	correct
Vetheidsgraad	93	5,16	1,24	gemiddeld

Toggenburger – 6

Frequentiediagrammen van maten en lineaire beoordelingen bij bokken

Figuur 84 Frequentiediagrammen van enkele maten bij bokken tussen 1 en 2 jaar (bovenste rij) en ouder dan 2 jaar (tweede rij) en van lineair beoordeelde kenmerken bij bokken

6.9 Bonte geit

Foto 19

Beschrijving en karakteristieken van het ras

De erkenning van de bonte geit in België is van recente datum. Het ras is afkomstig uit Nederland waar het reeds sinds 1979 officieel erkend is. De Nederlandse bonte geit zou ontstaan zijn in het begin van de vorige eeuw uit de witte (Saanen) geit en lokale landgeiten en dit voornamelijk in de provincie Zeeland.

Het meest opvallende kenmerk is de tweekleurigheid van het dier. Zowel zwart-wit of wit-zwart, als bruin-wit of wit-bruin zijn toegestaan. Driekleurigheid en een Toggenburgeraftekening op de kop wordt uitgesloten! De kleurvelden moeten duidelijk afgelijnd zijn. In de praktijk stelt men vast dat vooral de zwart-witte en wit-zwarte kleur het meest voorkomt.

Het haar moet kort en glanzend zijn.

De standaard schofthoogte op de leeftijd van 18 maanden is 71 cm voor de geiten en 85 cm voor de bokken.

Het ras is vooral interessant omwille van zijn zeer hoge melkproductie (tot meer dan 900 liter per jaar).

7 Zoötechnische gebreken

In de onderstaande foto's worden drie zoötechnische gebreken duidelijk getoond, in foto 20 de zogenaamde varkensbek waarbij de bovenste kaak voorbij de onderste kaak uitsteekt, in foto 21 een ram met slechts een teelbal en in foto 22 een zogenaamde "kween". Als gevolg van inwerking van mannelijke hormonen tijdens de embryonale fase ontwikkelen deze vrouwelijke dieren een abnormale aanwas aan de vagina

Foto 20

Foto 21

Foto 22

8 Literatuurlijst

ALT (2001). Folder “Subsidies voor bescherming van de genetische diversiteit – met uitsterven bedreigde dieren: schapen- en geitenrassen”. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Land- en Tuinbouw

ALT (2002). Folder “Subsidies voor bescherming van de genetische diversiteit – enkele met uitsterven bedreigde veerassen”. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Land- en Tuinbouw.

CLE (2001). Landbouwstatistisch jaarboek 2000. Ministerie van Middenstand en Landbouw – Centrum voor Landbouweconomie.

Delmotte, Ch., Mulders, Chr., Pauwels, H., Tylleman, A., Vettenburg, N. (2001). L'élevage du mouton. Ministère des Classes Moyennes et de l'Agriculture – Service Développement Production animale.

Mulders, Chr. (2001). Op zoek naar ons rijke agrarische erfgoed. Delta-personeelsblad Ministerie van Middenstand en Landbouw, nr. 21, 24-25.

NIS (2001). Landbouwtelling van 15 mei 2000. Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek.

SPSS (1998). Base 10.0 for Windows, User's Guide, SPSS Inc., Chicago, IL.

Tylleman, A., Delmotte, Ch., Pauwels, H., Vettenburg, N. (1998). Schapenhouderij – vakkundig 1. Ministerie van Middenstand en Landbouw – Dienst Ontwikkeling Dierlijke productie.

9 Relevante adressen

Erkende fokverenigingen

Stichting Levend Erfgoed vzw

Secretariaat	Staf Van den Bergh
Rotselaarsebaan 45	3220 HOLSBEK
Tel./ fax	016/44 31 67
E-mail	staf.vandenbergh@skynet.be

Kleine Herkauwers Vlaanderen vzw. (KHV)

Secretariaat	Ignace Lootvoet
Weststraat 22	8647 LO
Tel.	0475/78 30 04

Adressen voor informatie over premie voor bedreigde rassen

Buitendienst ADLO – Antwerpen

VAC – Anna Bijns gebouw, 3de verdieping
 Lange Kievitstraat 111-113, bus 71 2018 ANTWERPEN
 Tel. 03/224 92 71
Ilse.maes@lv.vlaanderen.be

Buitendienst ADLO – Vlaams-Brabant

Ir. Koen Wellemans / ir. Joris Nuyts
 Ellipsgebouw – Toren B – Gelijkvloers
 Koning Albert II-laan 35, bus 42 1030 BRUSSEL
 Tel. 02/552 73 72
Koen.wellemans@lv.vlaanderen.be
Joris.nuyts@lv.vlaanderen.be

Buitendienst ADLO – Limburg

Ir. Godelieve Vandebroeck
 V.A.C.
 Koningin Astridlaan 50 – bus 6 3500 HASSELT
 Tel. 011/74 26 71
Godelieve.vandebroeck@lv.vlaanderen.be

Buitendienst ADLO – Oost-Vlaanderen

Ir. Bart Bollen
 Burg. Van Gansberghelaan 92 9820 MERELBEKE
 Tel. 09/272 23 00
Bart.bollen@lv.vlaanderen.be

Buitendienst ADLO – West-Vlaanderen

Ir. Bart Debussche / ir. Nathalie Scherrens
 Baron Ruzettelaan 1 8310 BRUGGE
 Tel. 050/20 76 66
Bart.debussche@lv.vlaanderen.be
Nathalie.scherrens@lv.vlaanderen.be

10 Lijst van tabellen, figuren, foto's en lijsten

10.1 Tabellen

Tabel 1	Aantal ooien en rammen per ras en gemiddeld aantal ooien/ram	15
Tabel 2	Aantal bedrijven met ooien en rammen per ras en aantallen ooien/bedrijf	16

Ardense Voskop

Tabel 3	Gemiddeld gewicht en maten van ooien per leeftijdsgroep	24
Tabel 4	Aantal beoordeelde ooien, gemiddelde resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	24
Tabel 5	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van ooien	25

Entre-Sambre-et-Meuse schaap

Tabel 6	Gemiddeld gewicht en maten van ooien per leeftijdsgroep	30
Tabel 7	Aantal beoordeelde ooien, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	30
Tabel 8	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van ooien	31

Houtlandschaap

Tabel 9	Gemiddeld gewicht en maten van ooien per leeftijdsgroep	36
Tabel 10	Aantal beoordeelde ooien, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	36
Tabel 11	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van ooien	37

Kempens schaap

Tabel 12	Gemiddeld gewicht en maten van oaien per leeftijdsgroep	42
Tabel 13	Aantal beoordeelde oaien, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	42
Tabel 14	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van oaien	43

Lakens schaap

Tabel 15	Gemiddeld gewicht en maten van oaien per leeftijdsgroep	48
Tabel 16	Aantal beoordeelde oaien, gemiddelde resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	48
Tabel 17	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van oaien	49

Mergellandschaap

Tabel 18	Gemiddeld gewicht en maten van oaien per leeftijdsgroep	54
Tabel 19	Aantal beoordeelde oaien, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	54
Tabel 20	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van oaien	55

Vlaams Kuddeschaap

Tabel 21	Gemiddeld gewicht en maten van oaien per leeftijdsgroep	60
Tabel 22	Aantal beoordeelde oaien, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	60
Tabel 23	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van oaien	61

Vlaams schaap

Tabel 24	Gemiddeld gewicht en maten van ooiën per leeftijdsgroep	66
Tabel 25	Aantal beoordeelde ooiën, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	66
Tabel 26	Frequentie van hoefkleur en wolkleur van ooiën	67
Tabel 27	Situering van de rassen op basis van het gemiddeld resultaat van de toegekende score voor lineaire beoordeling van een aantal kenmerken	72
Tabel 28	Regressievergelijkingen voor het schatten van het gewicht van een ooi ouder dan 13 maanden	76
Tabel 29	Regressievergelijkingen voor het schatten van het gewicht van een ooi in de leeftijdsklasse 13 – 20 maanden	78

Belgisch melkschaap

Tabel 30	Gemiddelde maten van ooiën per leeftijdsgroep	82
Tabel 31	Aantal beoordeelde ooiën, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	82
Tabel 32	Gemiddelde maten van rammen per leeftijdsgroep	85
Tabel 33	Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	85

Belgische hertegeit

Tabel 34	Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep	88
Tabel 35	Aantal beoordeelde geiten, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	88
Tabel 36	Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep	91
Tabel 37	Aantal beoordeelde bokken, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	91

Wit geitenras

Tabel 38	Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep	94
Tabel 39	Aantal beoordeelde geiten, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	94
Tabel 40	Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep	97
Tabel 41	Aantal beoordeelde bokken, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	97
Tabel 42	Aantal bedrijven met ooien/geiten en rammen/bokken per ras	113

Bleu du Maine

Tabel 43	Gemiddelde maten van ooien per leeftijdsgroep	118
Tabel 44	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van ooien	118
Tabel 45	Gemiddelde maten van rammen per leeftijdsgroep	121
Tabel 46	Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	121

Hampshire

Tabel 47	Gemiddelde maten van ooien per leeftijdsgroep	126
Tabel 48	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van ooien	126
Tabel 49	Gemiddelde maten en resultaat van lineaire beoordelingen van rammen	129
Tabel 50	Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	129

Suffolk

Tabel 51	Gemiddelde maten van ooien per leeftijdsgroep	134
Tabel 52	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van ooien	134
Tabel 53	Gemiddelde maten van rammen per leeftijdsgroep	137
Tabel 54	Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	137

Texel

Tabel 55	Gemiddelde maten van ooien per leeftijdsgroep	143
Tabel 56	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van ooien	143
Tabel 57	Gemiddelde maten van rammen per leeftijdsgroep	146
Tabel 58	Aantal beoordeelde rammen, gemiddeld resultaat (score en beschrijving) en standaardafwijking (s.a.) van de lineair beoordeelde kenmerken	146

Anglo-Nubisch

Tabel 59	Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep	153
Tabel 60	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van ooien	154
Tabel 61	Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep	157
Tabel 62	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van bokken	157

Toggenburger

Tabel 63	Gemiddelde maten van geiten per leeftijdsgroep	159
Tabel 64	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van geiten	160
Tabel 65	Gemiddelde maten van bokken per leeftijdsgroep	163
Tabel 66	Gemiddeld resultaat van lineair beoordeelde kenmerken van bokken	163

10.2 Figuren

Figuur 1	Situering van de maten	11
Figuur 2	Betekenis van de codes van de lineaire beoordelingen van het schaap	13
Figuur 3	Betekenis van de codes van de lineaire beoordelingen van het melkschaap en de geit	14
Figuur 4	Frequentieverdeling van de oaien naar hun leeftijd bij beoordeling	17

Ardense Voskop

Figuur 5	Standaardmaten voor volwassen oaien (links) en rannen (rechts)	23
Figuur 6	Evolutie van gewicht en maten van oaien i.f.v. de leeftijd (maanden)	25
Figuur 7	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 123 volwassen oaien	26
Figuur 8	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	27

Entre-Sambre-et-Meuse schaap

Figuur 9	Standaardmaten voor volwassen oaien (links) en rannen (rechts)	29
Figuur 10	Evolutie van gewicht en maten van oaien i.f.v. de leeftijd (maanden)	31
Figuur 11	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 13 volwassen oaien	32
Figuur 12	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	33

Houtlandschaap

Figuur 13	Standaardmaten voor volwassen ooiën (links) en rammen (rechts)	35
Figuur 14	Evolutie van gewicht en maten van ooiën i.f.v. de leeftijd (maanden)	37
Figuur 15	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 25 volwassen ooiën	38
Figuur 16	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	39

Kempens schaap

Figuur 17	Standaardmaten voor volwassen ooiën (links) en rammen (rechts)	41
Figuur 18	Evolutie van gewicht en maten van ooiën i.f.v. de leeftijd	43
Figuur 19	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 34 volwassen ooiën	44
Figuur 20	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	45

Lakens schaap

Figuur 21	Standaardmaten voor volwassen ooiën (links) en rammen (rechts)	47
Figuur 22	Evolutie van gewicht en maten van ooiën i.f.v. de leeftijd (maanden)	49
Figuur 23	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 6 volwassen ooiën	50
Figuur 24	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	51

Mergellandschaap

Figuur 25	Standaardmaten voor volwassen ooien (links) en rammen (rechts)	53
Figuur 26	Evolutie van gewicht en maten van ooien i.f.v. de leeftijd (maanden)	55
Figuur 27	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 14 volwassen ooien	56
Figuur 28	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	57

Vlaams Kuddeschaap

Figuur 29	Standaardmaten voor volwassen ooien (links) en rammen (rechts)	59
Figuur 30	Evolutie van gewicht en maten van ooien i.f.v. de leeftijd (maanden)	61
Figuur 31	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 20 volwassen ooien	62
Figuur 32	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	63

Vlaams schaap

Figuur 33	Standaardmaten voor volwassen ooien (links) en rammen (rechts)	65
Figuur 34	Evolutie van gewicht en maten van ooien i.f.v. de leeftijd (maanden)	67
Figuur 35	Frequentiediagrammen van gewicht en maten van 26 volwassen ooien	68
Figuur 36	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken	69
Figuur 37	Rassenvergelijking op basis van het gewicht en enkele maten van volwassen ooien	71

Belgisch melkschaap

Figuur 38	Evolutie van enkele maten bij ooien volgens leeftijdsgroep	81
Figuur 39	Frequentiediagrammen van de maten van ooien in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	83
Figuur 40	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij ooien	84
Figuur 41	Frequentiediagrammen van enkele maten bij rammen tussen 1 en 2 jaar (eerste rij) en ouder dan 2 jaar (tweede rij) en van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen	86

Belgische hertegeit

Figuur 42	Evolutie van enkele maten bij geiten volgens leeftijdsgroep	87
Figuur 43	Frequentiediagrammen van de maten van geiten in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	89
Figuur 44	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij geiten	90
Figuur 45	Frequentiediagrammen van enkele maten bij bokken tussen 1 en 2 jaar (bovenste rij) en ouder dan 2 jaar (tweede rij) en van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij bokken	92

Wit geitenras

Figuur 46	Evolutie van enkele maten bij geiten volgens leeftijdsgroep	93
Figuur 47	Frequentiediagrammen van de maten van geiten in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	95
Figuur 48	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij geiten	96
Figuur 49	Frequentiediagrammen van enkele maten bij bokken tussen 1 en 2 jaar (bovenste rij) en ouder dan 2 jaar (tweede rij) en van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij bokken	98

Figuur 50	Situering van de maten op een schaap	109
Figuur 51	Betekenis van de codes van de lineaire beoordeling van schapen	111
Figuur 52	Betekenis van de codes van de lineaire beoordeling van het melkschaap en de geit	112

Bleu du Maine

Figuur 53	Evolutie van enkele maten van ooien in functie van de leeftijdsgroep (maanden)	117
Figuur 54	Frequentiediagrammen van de maten van ooien in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	119
Figuur 55	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij ooien	120
Figuur 56	Frequentiediagrammen van enkele maten van rammen in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	122
Figuur 57	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen	123

Hampshire

Figuur 58	Evolutie van enkele maten van ooien in functie van de Leeftijdsgroep	125
Figuur 59	Frequentiediagrammen van de maten van ooien in de leeftijdsgroep tussen 1 en 2 jaar	127
Figuur 60	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij ooien	128
Figuur 61	Frequentiediagrammen van enkele maten van rammen in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	130
Figuur 62	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen	131

Suffolk

Figuur 63	Evolutie van enkele maten van ooien in functie van de leeftijdsgroep	133
Figuur 64	Frequentiediagrammen van de maten van ooien in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	135
Figuur 65	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij ooien	136
Figuur 66	Frequentiediagrammen van enkele maten van rammen in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	138
Figuur 67	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen	139

Texel

Figuur 68	Evolutie van enkele maten van ooien in functie van de leeftijdsgroep (maanden)	142
Figuur 69	Frequentiediagrammen van de maten van ooien in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	144
Figuur 70	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij ooien	145
Figuur 71	Frequentiediagrammen van enkele maten van rammen in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	147
Figuur 72	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij rammen	148
Figuur 73	Rassenvergelijking op basis van het gewicht en enkele maten van volwassen ooien	151
Figuur 74	Rassenvergelijking van de vleesrassen op basis van de gemiddelde resultaten van enkele lineair beoordeelde kenmerken	151

Anglo-Nubisch

Figuur 75	Evolutie van enkele maten bij geiten volgens leeftijdsgroep	154
Figuur 76	Frequentiediagrammen van maten van geiten in de leeftijdsgroepentussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	155
Figuur 77	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij geiten	156
Figuur 78	Evolutie van enkele maten in functie van de leeftijd	157
Figuur 79	Frequentiediagrammen van enkele maten bij bokken tussen 1 en 2 jaar (bovenste rij) en ouder dan 2 jaar (tweede rij) en van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij bokken	158

Toggenburger

Figuur 80	Evolutie van sommige maten bij geiten volgens leeftijdsgroep	160
Figuur 81	Frequentiediagrammen van maten van geiten in de leeftijdsgroepen tussen 1 en 2 jaar (boven) en ouder dan 2 jaar (onder)	161
Figuur 82	Frequentiediagrammen van enkele lineair beoordeelde kenmerken bij geiten	162
Figuur 83	Evolutie van enkele maten in functie van de leeftijdsgroep	163
Figuur 84	Frequentiediagrammen van enkele maten bij bokken tussen 1 en 2 jaar (bovenste rij) en ouder dan 2 jaar (tweede rij) en van lineair beoordeelde kenmerken bij bokken	164

10.3 Foto's

Foto 1	Ooi van het ras Ardense Voskop	23
Foto 2	Ooi van het ras Entre-Sambre-et-Meuse schaap	29
Foto 3	Ooi van het ras Houtlandschaap	35
Foto 4	Ooi van het ras Kempens schaap	41
Foto 5	Ooi van het ras Lakens schaap	47
Foto 6	Ooi van het ras Mergellandschaap	53
Foto 7	Ooi van het ras Vlaams Kuddeschaap	59
Foto 8	Ooi van het ras Vlaams schaap	65
Foto 9	Ooi van het ras Belgisch melkschaap	81
Foto 10	Geit van het ras Belgische hertegeit	87
Foto 11	Geit van het Wit geitenras	93
Foto 12	Ooi van het ras Bleu du Maine	117
Foto 13	Ooi van het ras Hampshire	125
Foto 14	Ooi van het ras Suffolk	133
Foto 15	Ooi van het ras Texel	141
Foto 16	Ooi van het ras Île-de-France	149
Foto 17	Geit van het ras Anglo-Nubisch	153
Foto 18	Geit van het ras Toggenburger	159
Foto 19	Foto van het ras Bonte geit	165
Foto 20	Foto van schaap met varkensbek	167
Foto 21	Foto van ram met slechts 1 teelbal	167
Foto 22	Foto van een Kween	167

10.4 Lijsten

Lijst 1	Gemeten en lineair beoordeelde kenmerken	7
Lijst 2	Betekenis van de beoordelingscodes van de aanvullende Kenmerken	9
Lijst 3	Gemeenten waarin schapen van een bepaald ras voorkomen	18
Lijst 4	Gemeten en lineair beoordeelde kenmerken	107

11 Contactpersonen van de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling die betrokken zijn bij voorlichtingsactiviteiten

(situatie op : 5 september 2008)

VLAAMSE OVERHEID

Departement Landbouw en Visserij

Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling

Ellipsgebouw – 6de verdieping – Koning Albert II-laan 35, bus 40 – 1030 BRUSSEL

	<u>E-mail</u>	<u>TELEFOON</u>	<u>FAX</u>
Jules VAN LIEFFERINGE Secretaris-generaal	jules.vanliefferinge@lv.vlaanderen.be	(02)552 77 03	(02)552 77 01

HOOFDBESTUUR

ALGEMENE LEIDING

ir. Johan VERSTRYNGE Afdelingshoofd	johan.verstrynges@lv.vlaanderen.be	(02)552 78 73	(02)552 78 71
--	--	---------------	---------------

ir. Herman VAN DER ELST Ingenieur-directeur	herman.vanderelst@lv.vlaanderen.be	(02)552 79 04	(02)552 78 71
--	--	---------------	---------------

DIERLIJKE SECTOR

ir. Stijn WINDEY	stijn.windey@lv.vlaanderen.be	(02)552 79 16	(02)552 78 71
------------------	--	---------------	---------------

PLANTAARDIGE SECTOR EN GMO

ir. Els LAPAGE	els.lapage@lv.vlaanderen.be	(02)552 79 07	(02)552 78 71
----------------	--	---------------	---------------

BUITENDIENSTEN

VLEESVEE

ir. Laurence HUBRECHT Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE	laurence.hubrecht@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 08	(09)272 23 01
--	--	---------------	---------------

Walter WILLEMS VAC – Anna Bijns gebouw, 3 ^e verdieping – Lange Kievitstraat 111-113, bus 71 - 2018 ANTWERPEN	walter.willems@lv.vlaanderen.be	(03)224 92 76	(03)224 92 51
--	--	---------------	---------------

MELKVEE

ir. Ivan RYCKAERT Baron Ruzettelaan 1 - 8310 BRUGGE (ASSEBROEK)	ivan.ryckaert@lv.vlaanderen.be	(050)20 76 90	(050)20 76 59
--	--	---------------	---------------

Alfons ANTHONISSEN VAC – Anna Bijns gebouw, 3 ^e verdieping – Lange Kievitstraat 111-113, bus 71 - 2018 ANTWERPEN	alfons.anthonissen@lv.vlaanderen.be	(03)224 92 75	(03)224 92 51
--	--	---------------	---------------

Jan WINTERS VAC - Koningin Astridlaan 50, bus 6, 2 ^e verdieping – 3500 HASSELT	jan.winters@lv.vlaanderen.be	(011)74 26 85	(011)74 26 99
--	--	---------------	---------------

VARKENS - KLEINVEE - PAARDEN

ir. Norbert VETTENBURG Ellipsgebouw – Toren B – Gelijkvloers – Koning Albert II-laan 35, bus 42 – 1030 BRUSSEL	norbert.vettenburg@lv.vlaanderen.be	(02)552 73 74	(02)552 73 51
---	--	---------------	---------------

Achiel TYLLEMAN Baron Ruzettelaan 1 - 8310 BRUGGE (ASSEBROEK)	achiel.tylleman@lv.vlaanderen.be	(050)20 76 91	(050)20 76 59
--	--	---------------	---------------

STALLENBOUW EN DIERENWELZIJN

ir. Suzy VAN GANSBEKE Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE	suzy.vangansbeke@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 07	(09)272 23 01
--	--	---------------	---------------

Tom VAN DEN BOGAERT Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE	tom.vandenbogaert@lv.vlaanderen.be	(09)272 22 84	(09)272 23 01
--	--	---------------	---------------

		<u>TELEFOON</u>	<u>FAX</u>
VOEDERGEWASSEN			
ir. Dirk COOMANS	dirk.coomans@lv.vlaanderen.be	(02)552 73 73	(02)552 73 51
Ellipsgebouw – Toren B – Gelijkvloers – Koning Albert II-laan 35, bus 42 – 1030 BRUSSEL			
Geert ROMBOUTS	geert.rombouts@lv.vlaanderen.be	(03)224 92 74	(03)224 92 51
VAC – Anna Bijns gebouw, 3 ^e verdieping – Lange Kievitstraat 111-113, bus 71 - 2018 ANTWERPEN			
FRUIT			
ir. Koen JESPERS	koen.jespers@lv.vlaanderen.be	(011)74 26 81	(011)74 26 99
VAC - Koningin Astridlaan 50, bus 6, 2 ^e verdieping – 3500 HASSELT			
Francis FLUSU	francis.flusu@lv.vlaanderen.be	(011)74 26 92	(011)74 26 99
VAC - Koningin Astridlaan 50, bus 6, 2 ^e verdieping – 3500 HASSELT			
Kim STEVENS	kim.stevens@lv.vlaanderen.be	(011)74 26 90	(011)74 26 99
VAC - Koningin Astridlaan 50, bus 6, 2 ^e verdieping – 3500 HASSELT			
INDUSTRIËLE GEWASSEN			
ir. Annie DEMEYERE	annie.demeyere@lv.vlaanderen.be	(02)552 73 75	(02)552 73 51
Ellipsgebouw – Toren B – Gelijkvloers – Koning Albert II-laan 35, bus 42 – 1030 BRUSSEL			
Eugeen HOFMANS	eugeen.hofmans@lv.vlaanderen.be	(02)552 73 78	(02)552 73 51
Ellipsgebouw – Toren B – Gelijkvloers – Koning Albert II-laan 35, bus 42 – 1030 BRUSSEL			
INDUSTRIËLE GEWASSEN + AARDBEIEN			
François MEURRENS	frans.meurrens@lv.vlaanderen.be	(02)552 73 77	(02)552 73 51
Ellipsgebouw – Toren B – Gelijkvloers – Koning Albert II-laan 35, bus 42 – 1030 BRUSSEL			
BOOMKWEKERIJ + GEWASBESCHERMING SIERTEELT			
ir. Frans GOOSSENS	frans.goossens@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 15	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			
Yvan CNUUDE	yvan.cnudde@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 16	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			
GRANEN, EIWIT EN OLIEHOUDENDE GEWASSEN + BIOLOGISCHE LANDBOUW			
ir. Jean-Luc LAMONT	jean-luc.lamont@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 03	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			
Yvan LAMBRECHTS	yvan.lambrechts@lv.vlaanderen.be	(011)74 26 91	(011)74 26 99
VAC - Koningin Astridlaan 50, bus 6, 2 ^e verdieping – 3500 HASSELT			
SIERTEELT			
ir. Adrien SAVERWYNS	adrien.saverwyns@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 09	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			
Marieke CEYSSENS	marieke.ceyssens@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 04	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			
GROENTEN IN OPEN LUCHT VOOR VERS GEBRUIK, WITLOOF EN CHAMPIGNONS			
ir. Marleen MERTENS	marleen.mertens@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 02	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			
GROENTEN IN OPEN LUCHT VOOR VERWERKING			
ir. Bart DEBUSSCHE	bart.debussche@lv.vlaanderen.be	(050)20 76 67	(050)20 76 59
Baron Ruzettelaan 1 – 8310 BRUGGE (ASSEBROEK)			
GROENTEN ONDER GLAS			
ir. Marleen MERTENS	marleen.mertens@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 02	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			
Henkie RASSCHAERT	henkie.rasschaert@lv.vlaanderen.be	(09)272 23 06	(09)272 23 01
Burg. Van Gansberghelaan 115 A – 9820 MERELBEKE			

